

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra. . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill. Negyedévre 3. Negyedévre 4. 50.		Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utóza 49. szám.
---	--	--	--

A bécsi köd.

Irtá: Dr. Várady Zsigmond.

Ausztria szemére újból sűrű köd nehezedik. A köd megfosztja tiszta látásától s ennek kárát mindkét nemzet fogja elviselni.

Ausztria e szemébájának első jelét már a készfizetések felvételének kérdésében láthatta a nemzet. A munkapártban már akkor voltak egyesek, kik helyesnek és szükségesnek tartották felvenni a keztyűt, melyet Ausztria elénk dobott.

Akkor ugyanis az történt, hogy Ausztria ellenállása meghiusította a készfizetések felvételét, noha az Ausztriának is csak használt volna s kormányunk programjában benne volt.

A kormányzat élén álló széles látókörű vezérek azt tartván, hogy e kérdésért az ellenállásba belemenni politikai hiba volna: a kérdés más módon megoldásába kelletlenül bár, de mindenki megnyugodott. Annál inkább, mert a megoldás a készfizetéseket tényleg közelebb hozta és biztosította.

Azután jött a véderő ügye. A magyar kormány minden belügyi reform elé tette e kérdést és kitette magát az ellenzék legélesebb támadásának, majd a parlamenti életünket egy évtizede fojtogató obstrukciónak. A többség hiven és szilárdan kitért e szükséges, bár népszerűtlen javaslatok

mellett s magas értelmiségű férfiak hosszú sora szenvedve türe és viselte el a nyolc havi technikai obstrukció nevű politikai gunyvacsorát, melynek minden nap, minden egyes fogása az emberi szellem megalázását jelentette. Ausztria a vihar elől az államhajónak kikötőben tartásával tért ki: meg sem kezdte a véderő tárgyalását. Kormányai egyre csak azt mondták: „majd csak Ön után,“ derék magyar nemzet.

Folytatta a művet Schönaich megbuktatása. E férfi, fejre és szivre, jó osztrák és fejedelmének hü katonája. De sem osztrák, sem katonavolta nem homályosítá el elméjének tisztaságát. Belátta, hogy a véderő terén is, mint a gyakorlati politikában mindig, csak az elérhetőt kell kívánni és aki a politikai hurokat erején túl feszíti, az megpattanhat, de semmi célt el nem ér. E belátás eredménye a véderőreform név alatt ismert javaslatom. Nem jelentéktelen áldozatokat hozott volna e javaslatok által nemzetünk a nagyhatalom ereje javára. De a két éves szolgálati idő s modernebb katonai igazságszolgáltatás ez áldozatokat ellensúlyozták és minden illetékes szakértő szerint határaink védelme ez áldozatok árán biztosítva leendett. Az Olympus bécsi hatalmai azonban a véderőreformot keveselték és mert keveselték, tehát ellene szegültek. Nem nyíltan, kifejezetten. Hanem csöndben, a politikai színpalak megett. Schönaichnak, aki nem volt

magyarbarát, csak nem volt magyarfaló s közjogunkról is voltak tiszta képzetek, bukni kellett. Megkaptuk helyette Auffenberg urat, akinek első nyilatkozata leleplezte, hogy ökegyelmessége lehet kitűnő katona, de a magyar államjogról sejtelmé sincs. A hadsereg vezetésében is megfelelő változás állt be. Ma már minden lap írja, hogy Auffenberg ur „átmeneti“ véderőreformot akar. Tehát a véderőjavaslatokat, melyekért a munkapárt magát közel egy éve kitette, azokat nem akarja. Mit akar az átmeneti reform után: könnyű kitalálni. Több katonát, több pénzt akar, mint a Schönaichféle véderőreformban van. De ez csak mennyiségi kérdés és nem államjogi.

Gondoskodtak erről is. A magyar kormány hozzájárult a Kossuth-párt kívánságához, mely azt akarta tisztázni, hogy a nemzet unjoncmegtagadási joga, melyet az 1791. XIX., az 1827. IL. és az 1715. VIII. törvénycikk sok más között feltétlenül biztosít, a tartalékosok és póttartalékosok behívása, illetve visszatartása által nem gyengíthető. — A kormány e tervének Bécsben gáncsot vetettek. Kik, — könnyű kitalálni. Azok, akiknek a parlament előtt fekvő véderőjavaslatok éppen úgy nem kellettek, habár más szempontból nem kellettek, mint a magyar ellenzéknek. És azok, akik a magyarok unjoncmegtagadásját igenis akarják jövőben is megkerülni a tartalékosok

Apró regény.

Irtá: Szathmáry Zoltán.

I.

Weisz Samu nagy üzleti zseni volt. Mindentlélek kereskedett s mindentől pénzt tudott teremteni. Volt valamelyes sajátosság finom érzéke a régiségekhez s ez a, ki tudja melyik ősétől örökölt sejtelmes érzéke a régi műtárgyak iránt, egyre jobban kifejlődött benne.

A kis vidéki város egy-két műbarátjának, különösen egy fogatlan s lényegesen kopasz középiskolai tanáinak az ösztökélésére keresett, kutatott nemcsak a kis városban, hanem a környéken is s különböző ócska vasakkal s cserepekkal nagy szerencséséje volt. Megtörtént pedig egyszer, hogy valami vidéki református papnál járt s egy Dürer-metszetre talált.

A lapok is irtak a felfedezésről s Weisz Samu szerencséséje nyomban meg lett pecsételve, hírneve meg lett állapítva.

Csak hogy Weisz Samu nem sokáig örülhetett sorsa kedvezőbbre fordultának. A sok lótas-futásban sokszor átfótt gyenge teste, kimelegedett.

Valahol hideget ivott, — mint a vidéki orvos nagyképien megállapította a római pápához méltó csalhatatlansággal s holmi jóindulatu tiüőgyulladás végzett vele.

Weisz Samuné három gyermekével egy-

magára maradt s felvevén a tisztos özvegyi nevét, leülte a gyászheteket, eközben erősen foglalkozván azzal a gondolattal, vajjon mit is kezdjen ő az elhunyt pár ezer forintjával?!

II.

Hát persze a trafik! Jöjjön el őh megszabadító védangyala az özvegyeknek és árvaórnokoknak, a te segedelmed!

Fekete gyászruha, megtört özvegyi szemek, vajjon vannak-e ennél meggyőzőbb érvények egy pénzügyigazgatói szív megpuhítására.

Mikor Weisz Samuné elmondta, de hogy is mondta, elzokogta a maga mondókáját Szivtelen Tamás királyi tanácsos és pénzügyigazgató ur előtt Szivtelen Tamás nagyságos ur mellénye alatt megdobbant, szervezetének sokszor kétségbe vont fontos szerve: a szive.

Talán elébe is jutottak holmi fiatalok, akik mindig voltak, sőt nagy veszedelmek esetén segítettek is a pénznélküli diákembereket néhány olcsó szivar, vagy szivarka erejéig.

Ellágyult, ismételiük, Szivtelen Tamás királyi tanácsos ur szive s mollakkordban hangzott a biztató válasza:

— Megpróbáljuk, no majd meglássuk!

Weisz Samunének valami olvasféle gondolat cikázott át az agyvelején, hogy talán kezét is kellene csókolni a nagyságos urnak, de azután eszébe jutott a Dürer-metszet, amelynek felfedezésével elévülhetlen érdemeiket szerzett Weisz Samu.

Meg aztán szégyelte is magát a lánya előtt, aki mellette állott. A Regina, kifogástalanul szabott gyászruhában s 16 éves fiatalóságának teljes pompájában.

III.

A trafik megnyílt. Lassan, mint kezdetben a leggyorsabb menetű repülőgép is, de folyton növekedő forgalommal.

Tekintettel a nem államosított vidéki rendőrségre, sok minden egyebet is árultak ott, mint amit a törvények megengedtek, de az emiatti veszedelmeket a Weisz Samu emléke mindenkor elhárította.

A rendőrfőkapitány, mikor holmi őszi barack árulása miatt feljelentés érkezett hozzá, széttépte a rendőr feljelentését:

— Ugyan! — Hagyjuk! — Az ura sokat tett a tudománynak, a művészetnek. Egy Dürer-képpel ajándékozta meg a Nemzeti Muzeumot.

Szóval a Weisz Samuné trafikia kezdett biztos megélhetést nyújtani a kis négytagu család számára.

Hanem azért körültekintőnek kellett lenni. Így Weisz Samuné elhatározta, hogy a háromszobás lakásból egyet ki fog adni. Ez a háromszobás lakás voltaképen humbug volt, önagsága egy téglával rakott helviséget nevezett ki harmadik szobának. Ez boldogabb időkben konyha volt, de most kosztot hordattak, s gyorsfőzőn melegítették reggelijüket, uzsonájukat.

Berendezték tehát harmadik, különbejá-

és póttartalékosok segélyével. Amely állásponthoz azonban magyar párt magát soha oda nem adhatja.

De e megkerülés jogtalan, mert az idevágó 1888: XVIII. t.-c. világosan csak azt az ujoncmennyiséget akarja minden esetre biztosítani, amit a parlament tényleg megszavazott. Alkotmányunkba ütközik a megtagadott ujoncoknak bármifajta kiállítása. Szerény egyéni nézetem szerint még az obstrukció által meggátolt ujoncozás sem pótolható tartalékosok és póttartalékosok útján. Az obstrukció szellemi erőszaktétel s mint ilyen, jogtalanság. De a jogtalanság határait nem szabad jogtalansággal orvosolni. Főleg nem harmadik személyek, a jogtalanságokban részt nem vevők kárára és hátrányára. A tartalékosok és póttartalékosok visszatartása és behívása béke idején, csakis a tényleg megszávozott, de hiányzó ujoncok pótlására szolgálhatván: az obstrukció okozta hiány fedezésére jogszerűen nem használható. De a kormány terve e ponthoz nem is nyult és simult a királyi hatalomra kedvezőbb felfogáshoz, mely szerint az obstrukció okozta hiány ezúton igenis pótolható. Legalább is nem mondta volna ki az ellenkezőt. Csak a pozítive megtagadott ujoncoknak kerülő uton megszerzése ellen akart a kormány állást foglalni. De e minden vitán felülálló ponton sem engedték akaratát érvényesülni. Meg kellett bukni, mert azt akarta mondani, hogy a nemzetet az ujoncmegtagadás joga feltétlenül illeti. Elérték vele, hogy most már mindenki mondja. Ez az a hagyományos bécsi köd, mely évszázadonként egyszer-kétszer a bécsi fejeket megtámadja. Valahányszor még e baj fellépett: mindig a magyar közvélemény összeforrása s habár rendszeren sok szenvedés után, de mindig az osztrák nagyhatalmak gyengülése volt az eredmény. Mig ez országban magyarok leszünk: nem lesz másképp soha. Nem lesz másképp most sem.

Kik ezeket hisszük és ezeket valljuk, nem szenvedünk a műkurucság, vagy éppen

az olcsó népszerűség hajhászásának hiu betegségében. De elevenen lüktet bennünk a nemzeti léthez ragaszkodás vágya s e létfontartásának minden egyébnél, még az egyéni önfentartás vágyánál is fontosabb természetösztöne. Ennek engedelmeskedünk.

A belügyminiszter és a városszabályozás

Az építkezési bizottság ülése.

Az építkezési bizottság ma délután rendkívül érdeke ülést tartott, amelynél már érezhető volt a jog- és pénzügyi bizottság ama legujabb állásfoglalásának hatása, amely szerint a város csak a legszükségesebb és különösen a belterületen levő telkeket szerzi meg, egyéb ingatlanokra pedig, a melyek, bár a szabályozási vonalba esnek, ha a tulajdonos építési engedélyt kér, azt megadják.

A másik tárgy, amely szintén nagyfontosságú kérdést ölelt fel a város szabályozási terv végrehajtásának, vagy felfüggesztésének kérdése volt.

A belügyminiszter ugyanis most leiratot küldött Debrecen városához, amelyben több kívánalmat állított föl, így azt kívánja, hogy bizonyos módosításokkal igyekezzen a tanács a szabályozási tervet olcsóbbá és könnyebben végrehajthatóvá tenni, a szabályozás keretében tereket létesíteni. Ennek a leiratnak a kapcsán indult meg egy mélyreható vita, amelynek során a szabályozási terv megváltoztatásáról is volt szó. A bizottság azonban ma még nagyon helyesen — tekintettel arra, hogy ilyen nagy kérdésben így egyszerre nem lehet határozni, — most nem döntött e kérdésben, hanem ezt a legközelebbi ülésre tüzték ki.

A fontos ülésen Kovács József polgármester elnökölt.

(Kiadják az építési engedélyeket.)

Jászi Viktor dr. szólalt fel először s kérte a bizottságot, hogy az egyes speciális ügyek tárgyalása előtt foglaljon elvi álláspontot abban a kérdésben, amelyben a jog- és pénzügyi bizottság már állást foglalt: a városszabályozási terv felfüggesztése kér-

désében. Fontosnak tartja ezt nemcsak a telekspekuláció ellen való küzdelem, de a szabályozás szempontjából is. Ohaitandónak mondja, hogy a szabályozás végrehajtásának kérdését alapos megvitatás tárgyává tegyék.

Kovács József polgármester: A kérdés e pillanatban nem aktuális, mert azt még nem terjesztette ide a jog- és pénzügyi bizottság. De a közgyűlés e tárgyban amugy sem fog határozatot hozni, amíg az építkezési bizottság nem nyilatkozik.

E kijelentés után a bizottság a Csonka-utca 8. számú házra nézve, amely a körút vonalába esik, az Agrár-bank boldogfalvi-kerti telkére tervezett négy épület építésére, bár azok a szabályozási vonalba esnek, az engedély megadását javasolja, mert a szabályozást e helyeken nem tartja sürgősnek. — Czitrom Ábrahámnak közegészségellenesen tervezett épületére megtagadta az építési engedélyt.

Grünberger Sándor a Hatvan-utca 20. nu telken 133 ölnyi területen akar építkezni és kéri, hogy a levágandó 117 öl területért a város négyszögölenként 400 koronát fizessen. A bizottság Jászi Viktor dr. ama megjegyzése után, hogy azért, mert a telektulajdonos könnyelműen 400 koronát adott, a városnak nem kell ezt az árat megadni s így adja a város a szomszéd telekért fizetett forgalmi árat, a 280 koronát, — a levágandó terület négyszögöleért 300 koronát javasol adni. Megadta még a közigazgatási bizottság Görög Józsefnek a homokkerti Vécsey-utca-ban levő telkére is az építkezési engedélyt.

(A belügyminiszter a városszabályozásról.)

Aczél Géza főmérnök ismerteti a belügyminiszternek a városszabályozásra vonatkozó leiratát, amely szerint a miniszter, aki már előzően a szabályozási tervnek kataszteri szelvényekre való szerkesztését kívánta, most ennek megtörténte után a jóváhagyott vázlatok újabb letárgyalását tartja kívánatosnak és hogy a szabályozást megkönnyítse és a költségeket redukáló módosításokat tegyen, amelyek a városszabályozás szempontjait is figyelembe veszik. Kívánja a miniszter néhány új tervének felvételét is, például a Nyíl-, Kut- és Névtelen-utcák összefutásánál. — A mérnöki hivatal a leiratnak mindenben megfelelően járt el és most kéri, hogy a bizottság a tárgyalást tartsa meg.

Jászi Viktor dr. újra a városszabályozási kérdésről szól. Tisztázni kell azt a kér-

ratu szobának. Nagyon szegényesen s bizony a Weisz Samuné ágya került a szobába s ehelyett Regina a diványon aludt.

És jelentkezett a „csinosan“ butorozott szobába az első lakó.

IV.

Itt kezdődik a Weisz Regina regénye:

Az új lakó Nagy János volt, aki a vidéki város főiskolájában készült a papi pályára s aki mint egyik jobbmodu vidéki református lelkész fia, megengedhette magának azt a fényűzést, hogy havi 6 és fél forintokért kibérelte a Weisz Samuné szobáját, természetesen takarítással, de fűtés és világítás nélkül.

Különös istenteremtése volt pedig Nagy János.

A nagyhaju, beesett szemű, nagy fekete köpenyegben s széles karimájú kalapban járó ifjú lelkét egészen betöltötte a klasszikus költészet varázsa. Nem ösmert más költészetet, de tudományt sem, csak a görögöt és latint.

Az élet örök igazságait Plátó bölcselkedései szerint fogadta el. Szerinte a világon beszélni nem tudott más, csak Cicero és Demosthenes. Verset, dalt legjobban meggyőződése szerint Anekreon, Horacius és Vergilius irtak csupán (talán még egy-kettőt Petőfi és Csokonai).

Ibsen, Shakespeare, Gorkij, Schiller csak kismiskák voltak Aichiloszhoz és Sophokleshez s szerinte az egyetlen igaz történetíró csak Xenophon volt. A társaságban zárkózott természetű volt, de ha egy-két meghitt

jó barátjával otthon néhány liter bor mellett bezárkózva, megoldódott a nyelve, csodás szépen, meggyőző erővel szavalt a klasszikusokat.

Hatalmas erő, művészi megértés, felmagasztosult lelkesedés öntötte el minden izét s kipirult arcával, imponálóan döngő bariton hangjával óriási hatásokat váltott ki hallgatóiból . . .

És ez a mély, drámai színezetű, dallamos bariton megejtette a Weisz Regina szívét.

V.

Weisz Regina anyjával felváltva látta el a házi teendőket s a trafikszolgálatot egyaránt.

És sokszor magános délutánonként, mikor édes anyja a trafikban foglalatokodott, ő pedig ledőlt a szegényes dívánra, egy kis ebédutáni pihenőre, nem hagyta aludni a szobaur dallamos, zengőbaritonja, mely egy letűnt kor minden szépségét, művészetét dicsoította.

Nem értette az elzárts belülről egy szekrényvel eltorlaszolt ajtón keresztül vágódó latin és görög sorok szövegét, csak a hang muzsikájának varázsát érezte.

Azt, hogy a világ legszebb költeményei lehetnek azok, melyek büszke szárnvalással röppentek el a Nagy János aikáról.

Ezután történt, hogy Nagy János egyszer egy orgonágot, egyszer rózsákat, másszor virágot talált az asztalán. Mikor pedig beköszöntött a tél, fahasábokat, szentet a

kályhája mellett, amelyeket bizony nem ő hozatott a sarki kisboltból . . .

Egyszer aztán ott csipte Weisz Reginát, amint a könyvei közt babrált.

VI.

Mit himezzünk-hámozzunk. Weisz Regina, — aki naponta takarította a szobaur szobáját, mert hiszen a szegény özvegy asszony cselédet nem tarthatott — és Nagy János találkoztak . . .

Május lehetett már ezidő tájt s az akácia illatot behordta a szél a kis vidéki ház udvaráról.

És Nagy János úgy érezte, hogy nemcsak az Iphigéniák, Aspasiák lehetnek szépek és fiatalok, hanem szintazonképen szép — Weisz Regina is.

És ezután már csak neki szavalt a pattogó verseket, Anakreon szenvedélyes bordalait, szerelmi költeményeit, Vergilius mesekölteményét.

És valahányszor kérte a leány, hogy szavaljon valamit, azzal kezdte Nagy János, amivel Vergilius nagy, örökszép meséjét, Persze tréfásan, a kétségbeesés gunyájával: Infandum Regina jubes renovare dolorem . . . — Mély sebeket szakgatsz fel, óh királyné . . .

Mert hát még hosszú idő kellett ahhoz, hogy Nagy János tanulmányait befejezze s elvigye valami csöndes parókha akáclobos tájékára Weisz Reginát, aki bár zsidó volt, de így is nevéhez, a Reginához méltóan, az ő szíve királynéja . . .

dést — mondja. A terv, amelyet — mint látja — a miniszter még úgy sem hagyott jóvá, olyan igen nagy költséget okoz a városnak, amilyen nem áll rendelkezésre. Annvira nem, hogy most, amikor incidentaliter dolgozik a város, a legszükségesebb szabályozásokat sem tudja megcsinálni. Radikális szabályozást csak tabula rasa esetén lehetne csinálni. De most, amikor napról-napra nő a telkek értéke, ha a szabályozást végre kell kidobni. Indítványozza: hívja fel a bizottság a mérnöki hivatalt, hogy a városszabályozási legszükségesebb szüksegletekről készítsen kimutatást. Az ebbe fölvetett szabályozást azután gyorsan kellene végrehajtani, a többit pedig elejteni.

A város pénzügyi erejéhez és a sürgős szükseghöz arányított szabályozási tervet kell keresztil hajtani, amelyben a feltűnő szabálytalanságokat is fel kell venni. Míg például a Varga-utcában megkezdett szabályozást, amely csak századok mulva fejezhető be, nem helyesli.

Márk Endre udvari tanácsos azt tartja a legrosszabb helyzetnek, hogy a hány főmérnök volt, azok annyiféleképen akartak szabályozni. A városszabályozást a térkép szerint a belsőségeken végre kell hajtani. A betterment nagy összeget fog megtéríteni s ezért nem is kell bolygatni az erre vonatkozó szabályozási tervet és ne forgassák fel az egyszer kimondott elhatározásokat. Inkább a külsőségek miként való szabályozását kell megállapítani.

Kovács József polgármester felszólalása után Aczél Géza főmérnök beszélt. A városszabályozási terv hosszas kiüldelmek után a közönség sürgetésére született meg, mert mindenki tudni akarta az ucák szabályozását megállapító fix vonalakat. Az eredeti alaptervre, amelyet azonban folyton javítani kell, szükség van. Igaz, hogy elkésett egy kissé a város a rendezéssel, de ebben sem a közgyűlés, sem a tanács nem hibás, mert hisz minden jót: ingatlanszerző pénztárt, betterment-taxot alkotott, de az igyekezett a hivatalos lassuságon hajótörést szenvedett. A mai terv igen szerény és alkalmazkodik a létező viszonyokhoz. E terv hatálytalansága nagy zavart, sőt visszaesést okozna s a városra is szegény volna, hogy a közvélemény által szinte kierőszakolt tervet eldobnák. Nagy könnyűséggel és kevés költséggel meg lehetne csinálni a szabályozást e terv szerint is, ha a végrehajtást egy

a közigazgatási szervek terheitől ment bizalmi testületre bíznák. A végrehajtás módját kell csak megtalálni. Egyébként a kérdést oly nagynak és fontosnak tartja, hogy javasolja; most vegyék le a napirendről s egy külön ülésen tárgyalják.

Lukács Béla dr. és Kovács József polgármesterről felszólalásai után kimondta a bizottság, hogy a kérdést egyik legközelebbi ülés napirendjére tűzi ki.

Zilahy, Komjáthy és Szendrey

Nyilatkozik a debreceni szinigazgató.

Zilahy Gyula szinigazgatótól ma a következő levelet vettük:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Debreceni Független Ujság“ március 16-án megjelent számában az „Aradi Közönlöny“ nyomán megírt Zilahy, Komjáthy és Szendrei című közleményére vonatkozólag méltóztatnék megengedni, hogy néhány szóval nyilatkozzam a következőkben:

Szendrei, Komjáthy kollegáim és közöttem nincsen semminemű megállapodás a jövőre nézve, sőt ilyen terről közöttünk szó nem esett. Izléstelenség is volna, ha mi olyan elbizakodottnak mutatnók magunkat, hogy Magyarország nagvobb színházait csak így ad hoc egymás között felosztanánk. Elvégre mi választás útján kerülünk színházaink élére, melyben a közönség, a városi tanács és a szinügyi bizottság véleménye jut kifejezésre.

Azt hiszem, hogy Szendrei és Komjáthy kollegáim tréfás és nem komoly beszélgetése útján került az én nevemmel kapcsolatosan ez a kis „színházi szenzáció“ az „Aradi Közönlöny“ hasábjaira.

Én és társulatom közös megértéssel, szeretettel és ambícióval szolgáljuk a debreceni közönséget, melynek eredményeképp sikerült megérnünk úgy a közönség, mint a szinügyi bizottság meglegedését. A jövőre még fokozottabb erővel és kedvvel kívánunk működni, hogy ezt a meglegedést megtarthassuk Debrecen városa részéről, melyhez engem pályám révén régi szeretet fűz. Ha pedig mostani igazgató-somnak letelik az ideje, majd a közönség, a városi tanács és a szinügyi bizottság megmondja, hogy kit biz meg színházának

Egy szép májusi délelőtt, mikor fűszeres illatot lehelték az orgona-bokrok s a megbontott akácia lombok émyegős szagát megszerte hordta a szél, egy lerongyolódott ruházatu csavargó külsejű ember jelent meg az Arany-golyó söresarnokában.

A Schank-ban, vagy mint magyarul hívják: söntésben, ahonnan indul ki az Arany-golyó szállodájának, összes éttermeinek, kávéházainak szeszfogyasztása . . .

A söntésben selyem pongyolában ott forgolódott a tulajdonosné. Elhízott, kövér asszonyság, aki szörnyű nagy veszekedést kezdett a söntésbeli felirókissasszonnyal, aki talán egy pohár sörrel kevesebbet talált beírni az előtte való napon, mint kellett volna. Pedig ez a főpincér haszna és a tulajdonos kára.

A veszekedés közben éles kacagás sivi-tott végig az anélkül is lármás söresarnok termén.

A csavargó külsejű ember kacagott, aki deliriumos reszketéssel üritete ki sörös poharát.

A kövér tulajdonosné Schwartz Tóniné, Weisz Regina önkénytelenül a csavargó felé fordult:

— Mit kacag?! — kiáltott éles hangon.

A züllött csavargó csak kacagott.

— De hát mi baja magának?! Mit akar?

— szölt az asszony.

— Infandum Regina iubes renovare dolorem. — felelt a csavargó. De már nem kacagott. Hanem a könnyei végig csurogtak régen borotvált arcán.

további vezetésével. Erről ma még korai beszélni.

Ennyit kötelességemnek tartottam elmondani, melynek szives közléséért fogadja mélyen tisztelt Szerkesztő ur hálás köszönetemet.

Debrecen, 1912. március 16.

Igaz és hiv tisztelője

Zilahy Gyula, igazgató.

Ehhez a nyilatkozathoz igen kevés hozzatenni valónk van. A pályázat kérdése még csak nem is kerülhetett felszínre semmiféle komoly formában. Mi is csak mint kuriózumot adtuk le az aradi lap közleményét s annak semmi komoly tendenciát nem tulajdonítottunk, amint olyasvalamiről, ami nem aktuális és ami nincs előtérben, komolyan tárgyalni nem lehet.

Huszonöt éves jubileum

Rózsa Sándor ünneplése.

A hét derekán a kollegium és egyházkerületi tisztviselők társaságában ülte meg Rózsa Sándor egyházkerületi s kollegiumi pénztárnok a főiskolánál töltött 25 éves szolgálata évfordulóját a Dréher-söresarnok virág-termében. A szerény inncsépnek Baltazár Dezső dr. püspök jelenléte adta meg a jelentőséget. Rajta kívül jelen voltak még Balogh Ferenc dr. kollegiumi, Kun Béla dr. egyh.-k. levéltárnok, Ferenczy Gyula dr. akadémiai, Karai Sándor gimnáziumi, Nagy J. tanítóképzőintézeti igazgatók, Orosz István ny. igazgató s tankönyvtár felügyelő, Hajdu Zsigmond püspöki titkár, Bakos Tibor, Nagy Vilmos tanügyi biz. tagok, Sinka Sándor Andaházi-nevelőintézeti gondnok, Gulyás István dr. gazdasági tanácsjegyző, Márk Endre egyházker. s koll. ügyész, udvari tanácsos, Varga Pál egyh.-ker. s koll. számvévő, Agárdi Lajos pénztári ellenőr, Vilmányi István pénztári számgyakornok, Tóth Ferenc koll. háznagy, Oláh Imre a jubiláns násza, Rózsa Ernő h. főszolgabíró, a jubiláns fia.

Az ünnepély megtartásának elhatározása még a nagyemlékű Eröss Laios dr. boldogult püspöktől eredt, akinek halála azonban megkésleltette annak megtartását. Tulaidonképen a jubiláló pénztárnok az Eröss Laios dr. akaratának volt a végrehajtója s ezt rövid beszédben jelezte is, amidőn megindult hangon köszönte meg a társaság megjelenését. Vázolta, hogy a 25 évnek sokszor az elviselhetlenségig súlyos terhet csakis a felette álló hatóságok s azok képviselői jóindulatának és tisztársai odaadó támogatásának, buzgó munkálkodásának köszöni. Jelezte, hogy az eltelt 25 év alatt a hivatalos eskütételén jelenvolt gazdasági tanácsstagok közül (Sziucs István, Fráter Imre, Beké Mihály, Laky Lajos, Kiss Albert, Joó István, Buzás Pál, Tüdős János, K. Tóth Antal, Tóth József, Györy Elek) ma már egy sincs életben. Éltette a püspököt s a megjelent vendégeket.

Baltazár Dezső dr. püspök emelkedett fel nyomban, s megemlékezett a jubiláló pénztárnok érdemeiről, fáradságot nem ismerő buzgó munkálkodásáról sőt fehér kezű pénztárnoknak nevezte. Kívánta, hogy teljes munkaerővel, egészségesben viselje még sok éven át hivatalát s családijával együtt még sokáig örüljön az életnek.

Majd Agárdi Lajos pénztári könyvvezető szólalt fel s mint mondá, le akarja lépeltetni a tisztársát. Tizenharmadik éve szolgál vele s mindenkor azt tapasztalta, hogy a pénztárnok sohase úgy viselkedett, mint rideg hivatalfőnök, hanem mint első munkás, akinek példájára s buzdítására a három tisztárs néha az abszurdumig végezte a felette terhes hivatal dolgait, dolgozván hónapokon keresztül naponként tíz órát, tehát kétszeresét a köteles hivatalos óráknak, csak hogy az ügyek rendben folyjanak. Mikor a lelkészek kongruáját legelsőben folvosították: az utalványozó kimutatás egyik karácsony szombatján estve érkezett meg. A pénztár-

VII.

Talán tovább se kellene mondani ezt a történetet. Hiszen az igaz szerelem nem ismer távolságokat, hosszú idöket!

De tovább kell mondani . . . Mert az igaz szerelmet csak a költők találták ki s nem ösmeri az élet.

Weisz Reginát az ezekre következő öszszel megkérte Schwartz Tóni: az Arany-golyó-vendéglő tulajdonosa, aki öszszes vendéglői, kávéházi és szállodai használatokra Weisz Samunénál szokta bevásárolni a trafikot s aki nem egyszer személyesen is megjelent a trafikban s megszólításával tüntette ki Weisz Reginát.

Az ezen időre eső heteknek felesleges leírni a könyörtelenül szomorú lefolvását. De a dolog vége a régi . . .

Weisz Regina sirt, sirt, Nagy János még elkéserelettebben szavalta a görög és latin klasszikusokat . . .

És Weisz Regina a Schwartz Tóni felesége lett.

VIII.

Ez azután már évek multán történt.

Nagy Jánost leverte a csapás és nem nyujtottak neki vigaszt sem Homér, sem Tacitus, sem Anakreon, sem többi társai.

Azaz, hogy talán Anakreon mégis.

Ennek bordalaitól hangos volt az utca, mikor hazafelé járt. Később már nem is énekelte. — ordította.

És Nagy János egyre mélyebbre sülyedt Anakreon bordalai mellett.

Végül egész le-le, az árokba . . .

nok indítványára még azon este 380 lelkész részére készült el az értesítés, kérésbe a nyugta. Minden azért, hogy a lelkészeknek karácsonyi örömet szerezhessenek. Éjfélre készültek el a munkával, de jól esett nekik az, hogy örömet szerezhetek sok lelkésznek, kik epedve várták az első hiradást a kongruáról.

Ferenczy Gyula dr. kedélyes felköszöntőben éltette a pénztárnokot, Sinka Sándor is a nála megszokott kedvességű humorizált.

Balogh Ferenc dr. érdekes történelmi eseményre emlékeztet vissza, a híres tudós, Menyhárt János theol. akad. tanárról emlékezett meg, aki igénytelen alakja s gyenge hangja ellenére mindig imponálni tudott a tanulóknak s csak egyszer hagyta cserbe az auktoritást, amikor a hatvanas évek elején nem tudta visszatartani a kétfelelő sas leverésére a kollégiumból kirohanó tanuló ifjuságot. A pénztárnok is, ki neki egykor tamitványa volt, külső alakjára tekintve elképzelhetetlen munkásságot tudott kifejtetni.

Kedélyes beszélgetés közben csak hamar elérkezett az éjféli óra is, amikor a vendégek egyrésze nyugalomra sietett, de a fiatalabbja, Sinka Sándor és Hajdu Zsigmond vezetésével néhány régi jó nótát is eldalolt s csak azután oszlott haza.

Debrecen mélységeiből

Elhagyatott gyermekek.

Akik ebben az országban figyelemmel kísérik azokat a humanitárius intézményeket, melyeket az állam és társadalom vállaltva tartanak fenn, szomorú szívvel fogja tapasztalni, mennyi szép törekvés és áldozatkészség megy itt veszendőbe s a nagy cél hogy forgácsolódik rommá, mert a kivitelhez ugy a lelkiismeret, mint a praktikus érzék az intéző és végrehajtó közegeknél hiányzik. Leginkább tapasztalható pedig ez és elsősorban a gyermekvédelemlnél, ahol a statisztika szomorú számai ábrándítanak ki bennünket. Csak legutóbb mutatta ki egyik jeles tudósunk, hogy a lelencgyerekek 70 százaléka adja ki a fiatal bűnösök számát, a javító intézetbe internáltak közül pedig alig tesz ki 10 százalékat az a kontingens, melynél visszaesés nem tapasztalható. Mert míg az első jobbra a kultura legalacsonyabb fokán álló néprétegen nyernek elhelyezést, ahol a szegénység és a társadalmi rend elleni lázadás mindennapos, a javító házak inkább a nyugalmat és a gond nélküliséget, semmint a munka által edzett önbizalmat növelik. Innen magyarázható aztán a szegény ember irtózása a lelencházról s a javítóba került gyermek unalma, mely szökésre készíti és világba dobja a senki által sem támogatott kiskoru bűnöst. Amint ezt az ide rögzített analóg esetek is igazolják.

Egy alkoholista anya gyermekei.

Pár nap előtt a „Debreceni Független Ujság” hasábjain szomorú történet látott napvilágot. Egy debreceni mosóintézet jobbsort látott tulajdonosnője a kórházba került, mer az alkohol mérgezés tünetei mutatkoztak rajta. Még ma is benn ápolják a városi kórházban, ahová már a legszánalmasabb helyezésben jutott. Keze-lába megbénult, az összes érzékei felmondták a szolgálatot s teljes hián van emberi akaraterejének.

Két gyermeke: a 8 éves Juliska és a 12 esztendő Sándor teljesen elhagyatva, csupán a szomszédok irgalmára utalva maradt a Vendég-utca 57. szám alatti lakásban, ahol az anyjuk Erdélyi András talyigással élt vadházasságban. A fii azelőtt Nagybányán, a leány Hajdunánáson volt elhelyezve, ahol az állami gyermekmenhely gondozása alatt állottak. Azt hinné az ember, hogy itt elsősorban a gyermekek érdekét védik meg s csak így máról-holnapra nem csere-

berlik őket. Ezzel szemben keserves csalódásban kell részesülnünk. Elég volt a beszámíthatatlan s akaratteljességgel sem rendelkező anyának egyetlen hazudozó szava, hogy yaz állam közegei az őrizetbe vett gyermeket kidobják az utcára s bezárják utánuk az állam szívet. Most aztán éheznek, kinlődnak és zülhetnek lefelé, ha a „Debreceni Független Ujság” fel nem fedezi és újra a hatóság védelmét fel nem hívja reájuk.

Igy pár nap előtt a debreceni rendőrkapitányság kénytelen volt erőlyes lépéseket tenni és Bardóc József rendőrbiztos utján beszállítani az utcára tett, elhagyatott, beteg gyermekeket a debreceni gyermekmenhelyre, melynek karjai közül oly könnyen elvonattak.

A Móricz-telep „fattya”.

Pár nap előtt a rendőrség ügyeletén előállítottak egy csenevész, beteges kinézésű gyermeket. A Batthyány-utcában, egy üzlet-helyiség kiűsöbén az esti órákban alva találta az egyik őrszem. A lelencek hamuszín parket ruhája volt rajta. Minden tagja reszketett az éjjeli fagyástól. Kilenc évesnek mondta magát, de a fizikuma után három évesnek ha tarhatta volna az ember.

— Hogy hívják? kérdezte Komlóssy Pál dr. ügyeletes rendőrkapitány.

— Nagy Rudolfnak és a Móricz-telepen lakom. Lelenc-gyerekek vagyok, Varga István csizmadia mesternél.

— Miért csatangolsz ilyen későn?

— A testvéremet akartam felkeresni.

Egy rendőrt adtak melléje és hazakisérték. Többet nem sikerült megtudnom róla. De azt állíthatom, hogy veszedelmesebb talajt ki sem választhatott volna az állami gyermekmenhely igazgatósága a gondozására bízott gyermeknek, mint éppen a Móricz-telepen. Oly szegény nép lakik erre, hogy az képes az egész existenciáját erre a gyerekre spekulálni, aki neki csak egy „fattyu”, akiért csak az istennek felelős. Jobban tenné az is, ha elvinné.

Ilyen lelkiismeretes az állami gyermeknevelés.

Javítónevelés a „Szeretett-Ház”-ban.

Duna-Almásiban, Komárom vármegyében, szép nagy területen fekszik a kiskoruak javító-intézete, melyet „Szeretett-ház”-nak hív az igazságtügyi szervezet. Ide küldik azokat a kiskoru bűnösöket, akiket a törvény szigora még meg akar menteni a tisztességes életnek. Szabó Ferenc debreceni 14 éves fickó is idekerült egy kis javító-kurára.

— Tehénpásztor voltam az intézetben, de még a múlt évi augusztusban megszöktem. Mondotta be tegnapelőtt az ügyeletes rendőrkapitánynak, mikor a rendőrszem előállította.

— Miért hagytad ott az intézetet?

— Mert unalmas volt — jelenti ki cinikusan. Egyebet sem csináltam, mint teheneket fejtem, reggel, este.

— Hogy szöktél meg?

— Ruhát mostunk a Duna partján. Ilyenkor fürödtünk is. Én is átusztram a tuloldalra, a ruhát a fejemre kötöttem, s mikor átértem a partra, felöltöttem és neki vágtam a világnak. Kapni munkát eleget, én bizony nem unom halálra magamat!

Tessék, ez a recipe, melylyel a megtévedt gyermek-bűnösöket új emberré használható, dolgoz polgárokká akarják nevelni a „Szeretett-ház”-aknak elkeresztelt javító-és munkaoktató intézetekben. Ezért koszoruzza olyan fényes eredmény a magyarországi lelenc- és javítórendszer működését. Amint a feljebb bemutatott statisztika is igazolja.

Gyulai Zsiga.

A kibontakozás utján

Széll, Andrassy és Zichy a királynál

A három nap óta tartó kihallgatások után mindinkább kedvező képet nyer a kibontakozás lehetősége. És még azok is, akik eddig borusnak látták a politikai határt, ma már optimisztikusabb felfogással tekintenek a jövő elé. Mert bár ő felsége a döntésre vonatkozóan határozott irányt nem jelölt meg, ma már kétségtelen, hogy a megoldás a 67-es párt és a 67-es politika sértetlenségének fentartásával történik meg. Ez időszert csakis Khuen-Héderváry Károly gróf személye és politikája áll előtérben, de a végleges megállapodása az eseményeknek hétfőn, vagy kedden következhetik be, amikor már Lukács László kihallgatása megtörtént.

Azonban ekkor is csak azok a politikai irányok maradnak felszínen, amelyeket ma Khuen-Héderváry gróf és a munkapárt képvisel.

A mai kihallgatások közül, amelyeknek mindegyike nagyfontosságú volt, különös jelentőséggel bírt Széll Kálmán kihallgatása, a melynek során új megoldási módról is tett Széll előterjesztést.

A politika mai eseményeiről tudósítsunk a következő:

A három audencia.

Ma délben egymás után három politikus járult a király elé. A pártokivüli hatvanhetesek két vezérpolitikus: Széll Kálmán Andrassy Gyula gróf és Zichy Aladár gróf a néppárt elnöke.

Széll Kálmán már csütörtök óta Bécsben időzik, Andrassy tegnap este, Zichy pedig ma reggel érkezett meg.

Először Széll Kálmán ment audenciára. Tizenegy órakor hajtatott ki Schönbrunnba és tizenkettőkör jelent meg a királynál. Visszajövet ezt mondotta az összegyűlt újságíróknak:

— Ő felsége dolgozószobájában félórát töltöttem. Mondhatom, hogy ő felségét bámulatos frissen és egészségesen találtam, éppen úgy, mint azelőtt tíz évvel. A felség részletesen kérdezősködött nálam a politikai helyzetéről és én, a mint már mindig is szokásom volt, teljes őszinteséggel tartam fel véleményemet. A helyzetet rendkívül súlyosnak ítélem. A nehézségek azonban főképpen nem Magyarországon vannak, mint inkább Bécsben, különösen a miatt, mert az osztrákok igen magas agazsman-t vállaltak. Önök jól tudják, hogy noha nem tartozom a munkapárthoz, mégis e párttal tartok. Egyebet természetesen nem mondhatok kihallgatásomról, ismétlem, a helyzet nagyon súlyos. Azért remény van a kibontakozásra és remélhetőleg meg is találják a kivezető utat.

Tizenkét órakor Andrassy Gyula gróf egy órakor pedig Zichy Aladár gróf ment a királyhoz.

Andrassy Gyula gróf 55 percig volt a királynál s amikor kijött onnan az újságíróknak csak ennyit mondott:

— A kihallgatás lefolyásáról nem nyilatkozhatom.

Végül Zichy Aladár gróf ment a felség

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít

FEUERSTEIN

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

mosó intézete Piacz utca 63.

hez, ahol fél óránál tovább volt. Az újságíróknak semmit sem mondott.

Kedvező kilátások.

Valamennyi illetékes helyen növekedő optimizmussal ítélik meg most már a helyzetet s a legjobb reményekkel tekintenek a döntés elé.

A kormányhoz közelálló körökben azt hangoztatják, hogy a válság elintézése most már gyors lefolyású lesz. Két alternatíváról beszélnek. Egyik az, hogy *reaktívalják a Khuen-Héderváry kabinetet*, a másik pedig az, hogy *Lukács László kerül előtérbe teljesen munkapátri alapon*. Lukács László a póttartalékosok dolgában deklarációt hozna s azon igyekeznék, hogy a Kossuth-pártot ennek elfogadására bírja. A Justh-pártot pedig azzal nyugtatná meg, hogy a saját programjához képest is hozza az általános választási jogot a városokban a titkos szavazással.

Hír szerint a Kossuth-pártot ki is elégitené a deklaráció, azonban a Justh-párt nem elégszik meg Lukács választójogi reformjával, mert az egész vonalon követeli a titkos-ságot. Ez esetben a *Házat elnapolják, majd rövid idő múlvt főlösztatják s új választásokat írta ki*.

Újabb kihallgatások.

A kormány köréből származott az a hír, hogy *Lukács László pénzügyminiszter a jövő héten minden valószínűsége szerint a felség elé megy*.

Egy későbbi értesítés szerint *Lukács László ma már meg is kapta a királyi meghívást*, amely szerint kihallgatása a jövő hét első napján lesz, tehát minden valószínűség szerint hétfőn.

Lukács László kihallgatása után *Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök megy a felséghez*.

Osztrák lapok a helyzetről.

A *Neues Wiener Tagblatt* mai vezércikkében ezeket írja: Az eddig történt kihallgatások után még messze vagyunk a magyar miniszterelnök rezignálásától. A legutolsó kihallgatások során különös fontossággal bírt *Szell Kálmán kihallgatása*.

Szell Kálmán olyan új álláspontot említett, amelyen eddig még egyetlen meghallgatott politikus sem tett előterjesztést. Szell Kálmán ugyanis a *határozati javaslat nélkül is lehetők tartja a kibontakozást, amelyre a politikusok közül Khuen-Héderváry grófit tartja és jelölte is meg legalkalmasabbnak*.

Andrássy Gyula gróf ragaszkodik a határozati javaslatához s szerinte minden olyan kabinet ellen, amely a Justh-párttal együtt működne, a legelszántabban harcolna.

Zichy Aladár gróf ugyanezen az állásponton van s e tekintetben szolidáris Andrássy Gyula gróffal.

Mind a három politikus azonban egyformán azt hangoztatta, hogy a provizorium Magyarországon nem lehetséges.

A *Neue Freie Presse* azt írja, hogy ölel-sége Lukács Lászlótól nemcsak véleményt fog kérni, hanem a pénzügyminiszter már megállapított misszióval fog visszatérni Magyarországra.

Németországi lapvélemények.

A németországi sajtót pátrkülönbség nélkül igen élénken foglalkoztatja a magyar krízis.

A „Germania” ezt írja: A Khuen-Héderváry-kabinet a koronával való konfliktus következtében bukott meg és nagy tragikum van abban, hogy éppen az az ember, kit két és egy negyed évvel ezelőtt falusi magányából hívott meg az uralkodó, mint kipróbált bizalmi emberét, oly időben, amidőn még egyetlen ember sem állott a képviselőházban mögötte, meghívta azért, hogy Magyarországon olyan kormányzatot hívjon életre, amelynek jelszava a korona és a nemzet közötti harmonia: ez az ember most felülről bukott meg. Abban a kaoszban, amely a jelenlegi válság megoldása felé tornyosul, tovább él a hit annak lehetőségében, hogy a válság megoldását mégis csak ismét Khuen-Héderváry gróffal fogják megkísérelni.

A „Deutsche Tageszeitung” (Berlin) ezt írja: A Khuen-Héderváry-miniszterium, amely, úgy látszott, az örökkévalóság számára teremtett, megbukott. Most a véderőjavaslatot Bécsben provizoriummal akarják elintézni, azaz: a monarchia véderőjének létszámát egy évre ideiglenesen 36,000 újonccal akarják emelni. Az ilyes provizorium Ausztria-Magyarország politikájában igen kedvelt eszköz a végső szükségéből való menekülésre, de mindamellett csak félmunka. És ami a fődolog, — veti fel a kérdést a levelező — vajjon legjobban és leghivebb szövetségesünk: a németbirodalom egyet fog-e ezzel érteni? A magyarországi politikai válság, amely most Khuen bukásával kitört, egyuttal valóságos osztrák-magyar válság is: ebben igen lényegesen különbözik Magyarország minden más miniszteri váltástól, aminőkhöz különben ebben az országban már jó ideje hozzászórtak. A kormány-pártban a kérdezősködésekre csak azt az egy felvilágosítást nyerni: A mi szempontunkból csak egyetlen ember jön számba, mint a jövő embere és ezt — Khuen-Héderváry grófnak hívják.

A „Schlessische Zeitung” (Boroszló) bécsi cikket közöl a rendkívül súlyosnak mondott válság jelentőségéről. A cikk kifejti, hogy a véderőjavaslat 43. §-a a válságnak csak az egyik oka, mert nem annyira ezen szakasznak az értelmezéséről, mint inkább a választójogi reformról van szó. Természetes, hogy Kristóffy terveit az arisztokrácia és a nemesség oligarchiája ellenzi. A cikk megállapítja, hogy Khuen politikája nem egyezik meg a Kristóffyval és ebben a pontban a trónörökös tanácsaival is ellentétbe jutott. A Kristóffy programja egyébiránt a nemetség szempontjából is nagyon veszedelmes. A cikk itt a szláv és különösen a délszláv törekvésekre utal. A horvátországi helyzet fejlődése és a Bosznia és Herzegovina anektálásával kapcsolatban mind hatalmasabban fellépő délszláv törekvések, amelyek délszláv birodalom alkotására irányulnak, a délszláv kérdést a monarchia léte vagy nemléte kérdésévé tették, amit csak a magyarok és németek együtt oldhatnak meg az által, hogy a szlávoknak a Nyugat felé való törtetését megakadályozzák. Már pedig ebben az időben a magyar országgyűlést a nemzetiségeknek kiszolgáltatni és a magyar-ságban a délszlávokkal szemben számbajöhető legerősebb tényezőt gyengíteni akarni: ez mégis csak azt jelentené, hogy a legaggasztóbb módon a délszlávok kezére dolgoznának. E szempontból kívánatos, hogy a korona és a magyar országgyűlés között minél előbb nem csak a véderőreformra nézve, hanem a választóreformra nézve is megegyezés éressék el, hogy a németeknek is, a magyaroknak is lehetővé tétessék, hogy meg nem zavartva államjogi konfliktusok által, egyesülhessenek a közös ellenséggel szemben és ezzel a monarchia további fennállását is biztosíthassák.

A fegyház művészete.

Finta Sándor résztvesz a nagyváradi Tisza Kálmán szobor pályázaton. — Ady költészeté szobrokban.

Nagyváradon pár nap előtt a csomaghordó postakocsi nagyot zökkenve megállott a Lakatos-utca 5. szám alatti ház előtt és a kocsis egy nagyocska csomagot cipelt be az udvarra, egy sötét kis lakásba, ahol nem szokatlan vendég a csomaghordó postás, özv. *Fintánéhoz*.

A csomag Szamosújvárról érkezett és a fegyintézet országos híri szobrásművésze, a nagytehetségű és szomorúsorsu Finta Sándor küldte az édesanyjának, egy törődött, sokat szenvedett öregasszonynak.

A csomagban egy sereg fotografián kívül, amelyek a művész-fegyenc legújabb alkotásairól készültek, egy csomó apró vázlatrajz volt és egy végtelennek tetsző, fára göngyölt rajzpapír, amelyre első legnagyobb művének vázát rögzítette meg rajzónjával.

Egy levél volt még a csomagban. Egy levél, amiben az édesanyját köszönti nehéz szívvel a fegyintézet lakója és amiben egy nagyszerű álmát közli az anyja útján minden-kivel, akit érdekel:

Finta Sándornak a rabság nehéz napjában az a vágya támadt, hogy megmintázza Tisza Kálmán szobrát s részt vesz vele azon a pályázaton, amelyet a „generális” nagyváradi szobrának megalkotására írnak ki.

Ez a művész-fegyenc nagy álma és az a végtelen rajzpapír, amely elpiszkoltan csavarodik egy kerek fadarabra; a szobor teljes vázlatrajza.

Tudósítónk fölkereste a Lakatos-utcában szegényes lakásában a Finta-gyerek édesanyját. A félhomályos kis szobában az ablak előtti asztalnál ült és ép a fényképeket, rajzokat rendezte.

Amikor elmondjuk, tudjuk, mit tervez rabságában legújában a Sándor fia, melázza tekint föl a vigasztadó kincseiről és nehezen áll rája, hogy megmutassa, hogyan álmolta meg a fia a nagy „generális” emlékét, a mon-strózus szobrot.

Előszedi a fiókból a rajzokat és félve-vigyázva teríti ki az asztalra. Vagy 8—10 apró, tentával rajzolt vázlat került elének előbb, valamennyi a Tisza-szoborról való. Finta Sándor így jelzi őket:

VÁZLATTERV

a Tisza Kálmán (munka) szoborról.

Nagy vonásokkal, erős konturokat adva rajzolta föl ezeken a papírlapokon a szobortervet s azután foghatott csak a részletes, kidolgozottabb vázlatához, amely a hengeres rajzpapíron négy oldali nézetből mutatja Finta elgondolását.

A cimben is használja a munka jelzőt és a szobor egész megkonstruálásában mutatja, hogy Finta az alkotó Tisza Kálmánt akarja megörökíteni.

Tisza Kálmán másfélméteres márvány alapzaton áll a korabeli fekete kabátban, a fejét könnyedén kezébe hajtja s egy emelvényre támaszkodik. Nincs benne pőz, ahogy a „generális” ott áll és szinte különösnek se tetszik, sőt művészien érdekes ez a megelevenítése a gondolkodó nagy államférfiúnak.

A hatalmas alapzat mind a négy oldalára allegorikus csoportokat és bronzreliefeket tervez Finta. A csoportokban ott van a hódoló mágnás, a csodáló középosztály és a rajongó nép. És mind azon fáj, hogy a „generális” gondolatait megvalósítsa. A reliefek közül az egyik a véges élet szimbolizálása, egy másik a magyar népelethől készült, míg a többi ket-tő tiszta és művészi szimboluma Tisza Kálmán nagyságának.

Felejtani próbáljuk, hogy a fegyházban készültek ezek a rajzok, nem nézzük, hogy

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A hygienikus
Palma kaucsuk
agybetét
elsőrangú

köröskörül mérhetetlen nyomor és szenvedés várja általa a megenyhülést és tisztán a művészi munka szempontjából nézve Finta Sándor terveit: meg kell állapítani, hogy egy feltétlen művészi talentum produkálta azokat.

A gondolat, amellyel Tisza Kálmán nagyságát megközelíteni próbálja Finta Sándor: felemelő az aprólékos gondosság, amellyel már a vázlatot is elkészítette: csak halvány árnyéka annak, amit ez a nagy tehetség a vésőjével produkálni tudna.

A szegény, öreg Fintáné pedig így panaszkodik:

— Látja, uram, így dolgozik késő éjszakaig a fiam, ilyen dolgokat tud és milyeneket tudna még csinálni és elsenyvesztik. — *Hát nélküle — egy ember nélkül — nem volna meg az a fegyház?* Hát nem jár köztünk sokok bünösebb és haszontalanabb ember az én szerencsétlen fiama! És egy olyan asszonyért, aki semmi hasznót nem tett, csak kárt...

— Nem tudom, kibírja-e a fiu még azt az egy esztendőt és kibírjuk-e mink, akik bizony nyomorgunk.

Megvigasztaljuk, hogy értesíteni fogjuk a pályázat kiírásáról, a föltételekről. sőt — kérésére — magának a fegyencművésznek is megírjuk, hogy legyen nyugodt, közölni fogjuk vele a szobor-ügy állását.

Nekibátorodik erre az öreg asszony és új csomagot vesz elő, amely még nagyobb csodálatra ragad bennünket. Vagy husz vázlat a kis csomag; a magyar irodalom legnagyobb poétájának, *Ady Endrének költészetét tervező rajtuk szobrokban megörökíteni Finta.*

Az első két vázlat címe: *Adv Endre.* Ez plakettje lesz és leghivebb tükre Adv nagy művészetének. Hihetetlen szinte, hogy mennyire megértője Finta az Adv verseinek s mennyire vissza tudja azokat a költői mélységű gondolatokat adni ceruzája és majdan vésője által.

Többi vázlatai is mind az Adv költészetéből valók. A legérdekesebb a *Léda-szobor-tervezet.* Van aztán köztük egy ilyen feliratu: *Léda a bálban, Epedő szerelem, Léda vár . . . várni . . . várni, Nem félsz, Léda? Léda hrv, Adv és Léda, Léda hallgat, Léda meg „majd” Én, Léda embert keres, Léda, mint Flóra, Léda csókol, Léda énekel . . .*

Ezek a tervezetek megrajzolási szempontból is elsőrangú érdekességek, mint pedig Adv verseinek szoborképei, egyszerűen forradalmian nagyszerűek.

Más kollekciónak. Legujabb kész szobrának, terracottáinak és plakettjeinek művészi fényképeit. Valamennyi az önteltség finomodó fejlődésének csodálatos példája. Szinte megszólalnak már a szobrai, élnek a csoportjai, nyüzsgönek mind, csak ép, aki alkotja őket: azt nyomja a fegyház . . .

Többi fiairól is szó esik Fintánának. Szegény István, az elvégezte az öszön. itt hagyta családját, a Gergely pedig messze Párisba aratja egyre-másra a sikereit, de keveset gondol már haza, ritkán ír és régen nem küldött egy fillért sem.

— Csak a Sándor fiam segít még a fogásból is, csak ő benne bízom már, de olyan nehéz kívánni, amíg letelik az ideje. Mert előbb már hiába is várom.

És ahogy azt mondja, reszketős kezeivel a szívéhez szoritja a Sándor legujabb — magafestette — képét és egy nehéz sóhajtás tör ki belőle és száll, száll a törött ablakon átál a könnyű délutáni szélben messze, messze, talán ép a szamosújvári fegyházba, ahol szobrai között, rajzai fölött nehéz szívvel várja a hirt Finta Sándor arról, mit szólnak az ő nagyszerű álmához idehaza . . .

Színház és Művészet

A színház műsora.

VASÁRNAP: Délután *A rablólovag*, színmű. Este *Leányvásár*, operett. (Kisbérlet.)

HÉTFŐ: Györgyike drága gyermek, színmű. Bemutató előadás. (B bérlet.)

KEDD: Györgyike drága gyermek színmű. (C bérlet.)

SZERDA: Györgyike drága gyermek, színmű. (A bérlet.)

CSÜTÖRTÖK: *Leányvásár*, operett (B bérlet.)

PÉNTEK: *Ámor, a pénzügynök*, bohózat. Bemutató előadás. (C bérlet.)

SZOMBAT: *Ámor, a pénzügynök*, bohózat. (A bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Csókon szerzett vőlegény*, énekes bohózat. Este *Ámor, a pénzügynök*, bohózat. (Kisbérlet.)

A „Bonbonnier” megszünt

Beszélgetés Szilassy Etelkával.

Az elmúlt színi szezonnak kétségkívül egyik legérdekesebb eseménye volt annak a színpadnak a felavatása, melyet Szilassy Etelka, a debreceni színház sokat ünnevelt és még ma sem felejtett primadonnája „Bonbonnier” címen nyitott a lenge muzsa számára. Sok vérmes remény fűződött ennek a kabaretszerű intézménynek a létesítéséhez s hogy mégis veszteséggel zárult a vállalkozás, senki kárörvendő tekintettel nem fogadhatja, aki azt a lázas munkát látta, melylyel a művész a Royal szálloda rideg és ünnepies dísztermét intim színházzá igyekezett varázsolni. Tulmerész volt, ábrándkergető: így érte Szilassy Etelkát a család. Ma már elnémultak a beszédes kulisszák s a falak épp oly ridegek, amilyenek bankettek és diszbedékek után szoktak lenni. Bennünket emél a záró aktusnál nem is a Bonbonnier sorsa, de a művész jövője érdekelt s ezért munkatársunk felkereste a művésznőt Arany János-utcai lakásán, aki a következőkben változta jövőndő terveit:

— Juniusig itt maradok Debrecenben, hogy azt a nagyfokú idegességet kipihenjem, amelyet abban a félévig tartó örlő munkában szereztem.

— És azután?

— Visszamegyek a színpadra. Szeptemberre már is tömegét kaptam a meghívásoknak. Kíváló ajánlatokat, amelyek folytatásai eddigi pályafutásomnak. Csupa elsőrangú szerződés.

— Fárasztó volt ez a próbálkozás, ugyebár?

— Éjjelek voltak, amikor azt hittem megöszültem, úgy, hogy reggel nem mertem bele nézni a tükörbe. Befáradtam ebbe a férfilizikumot is próbára tevő munkába. Beteg vagyok, megörölt az izgalom, a család.

— Ha nem bántó a kérdés, szabad tudnom, mily összeget emésztett fel a vállalat?

— Egy kis vagyont, 20.000 koronát. Nő voltam, akivel szemben mindenki jobban tudott számolni, mint ahogy magam sorsát intézhettem.

— Kinek az agyában született ez a vállalkozás?

— Horváth Kálmán proponálta s akkor

magam sem hittem, hogy milyen óriási az úr a színpad és a kabaré között. Azóta szomorúan győződtem meg, hogy a művészetet sohasem szabad összetéveszteni a divattal. A kabaré pedig csak dívat.

— Tehát?

— A viszontlátásra a — színpadon.

— Hol!

— Erre majd legközelebb adom meg a választ.

... Mély melancholiával tettem be magam után az ajtót és jöttem ki az utcára, ahol az emberek nem is sejtették, hogy egy darab tavasz: Szilassy Etelka nagy művészete készül elvonulni Debrecenből. Kár! . . .

Konferencier.

Vasárnapi előadások. Holnap, vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután 3 órai kezdettel mérsékelt helyárakkal Biró Lajos színművét, „A rablólovagot” adják, elsőrangú kiosztással. Este pedig rendez helyárakkal a népszerű *Leányvásár* van műsoron, az első kiosztással, melyben Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Máthé, Falussi, Ligeti, Dési és Békési játszanak nagyobb szerepeket.

A Debreceni Műpártoló Egyesület március hó 20. napján, szerdán délután 5 órakor a városi főügyési hivatal helyiségében ülést tart. Tárgyak: 1. Pénztári jelentés. 2. Jelentés az iparművészeti kiállítás rendezéséről. 3. A közgyűlés előkészítése.

Györgyike drága gyermek. Hétfőn mutatja be a debreceni színtársulat Szomori Dezsőnek a Györgyike drága gyermek című pompás újdonságát, mely a Vigszínháznak kedvelt és állandó műsor darabja. Az érdekes zenéjű színmű próbáit Zilahy Igazgató rendezte, aki nagy gondval állítja be a darabot. A címszerepet felváltva Vajda Ilonka és T. Csige Böske fogják játszani. Az előadás iránt nagy az érdeklődés.

A Tornaegylet művészdélutánja. A vasárnap délután 5 órakor, a Bikában megrendezett művészdélután iránt lázas érdeklődés mutatkozik városzerte. Olyannyira, hogy ma már a jegyek nagyrésze is előjegyzésben kelt el. A programmon szereplő fővárosi művészek ma este megérkeztek. Komlóssi Emma, Róna Dezső és Sándor Mariska — mint a műsorból kitűnik — legjobb számaikkal vesznek részt a koncerten, amely a debreceni közönségnek sokáig felejthetetlen műélvezetet nyújt.

Huszéves tanári és művészi jubileum. Füredi Samu, a debreceni Zenede kiváló cello tanára, az országos nevű gordonka művész folyó hó 26-án este 8 órakor a Zenede dísztermében tanári- és művészi működésének 20 éves évfordulója alkalmából hangversenyt rendez. Füredi Samu tanári működésétől a legmagasabb zenepaedagógiai körök is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Mint gordonka művész nem csak az országban, de a zene metropolisokban, Berlinben és Párisban is szép sikereket aratott. Önálló hangversenyt Debrecenben már rég nem adott, annál jobban örülünk, hogy ez alkalommal újra halljuk szívhezszóló játékát és komoly művészetét. Az érdekes műsoru hangversenyt a jeles tanár tanítványai is szerepelnek és pedig régebbi tanítványai közül, dr. Kenézy Gyula orvostanár, udvari tanácsos, Kövy Lajos bankigazgató, Pálffy Piroška és Fülredi László. A zenede tanári karát a hangverseny szereplői közt Szőnyi Ilona énektanárnő és Fábry Irma zongora tanárnő képviselik. A részletes műsört néhány nap múlva közöljük.

Ámor a pénzügynök. A színtársulat legközelebbi újdonsága az „Ámor a pénzügynök” című bohózat lesz, mely pénteken kerül bemutatásra. A pompás darab, melyet piros

KONCZ fest és vegyileg tisztít mindennemű ruhát, valamint csipke és szövet-lágygöndyöket k fogástalanul.

DEBRECZEN.

Óvár és főútlelet: Arany János-u. 10. Fiók útlelet: Bathányi-u. 2. — Telefon 701. sz.

szinlap fog hirdetni, szellemes és ötletes meséjével állandó kacagásban tartja a közönséget, mely bizonyára jól fog mulatni az eredei francia bohózatán.

A Hortobágy körül.

A gazdák a hasznosítás ellen.

Mindjobban kiélesedik a helyzet Debreczen nagy és legnagyobb kérdésében, a Hortobágy hasznosítása ügyében. És meg kell állapítani, hogy az életkérdésről szóló vitában a polgárság, az erősebb fél viselkedik férfiasabban, bátrabban, nem pedig a beati possidentes, a gazdák. Kimondják nyíltan, egyenesen, határozottan, hogy *ki akarják szabadítani a Hortobágyot a mostani osztály monopoliuma alól*, hogy az ne csak nekik legyen tőkélük, hanem kamatozó vagyona mindenkinek, mert az a közé.

Természetes, hogy azok, akik most benn ülnek a használatban s olcsón megszerzett vagy nem is szerzett, csak átöröklött, képzelt jogok alapján rajta fekszenek a Hortobágy értékesítésén, késhégyig menő elszántsággal ragaszkodnak ahhoz, hogy megmaradjon ez a régi, nekik jó, olcsó állapot s azt meg ne bolygassák a keserves munkával izzadó polgártársak tizezei. És görcsösen ragadnak meg minden alkalmat ezek az emberek, hogy ki ne engedjék kezükből a Hortobágyot. Ha nem lehet agyonütni az ellenvéleményt, a többség akarátát, mint ahogy nem lehet, hat legalább eltörljék a kérdést hónapokra. Ez a felfogás nyilvánult meg ma is a gazdasági bizottság ülésén is és szomorú, hogy a tanács és a Hortobágy hasznosító bizottság okos határozatának, a hasznosítás sürgősségének nem akadt merész, nyílt védelmezője, aki szembe mert volna szállani azzal az önző és az egész város érdekeit a maga érdekei alá rendelő felfogással.

És még egy megjegyzést kell fűzni a mai tárgyalás és a közgyűlés állásfoglalásához is. Akkor, amikor ipari pártolásra volt szó, a gazdák és mindenféle okból akadt párthívek ugyancsak ordították a közgyűlésen, hogy a részvényekkel érdekeltek, vagy legalább is meggyanusított tagok ne szavazzanak és ne szóljanak hozzá. Föltehető, hogy úgy lesz a Hortobágy kérdésén is, sőt megköveteljük, hogy az érdekelte gazdák, akik olyan szemérmetlen merészséggel az *életbiztonság megfenyegetéséig* dolgoznak a Hortobágy hasznosítása ellen a saját önös, a közre káros érdekeik mellett, *tartózkodjanak a szavazástól*, mert ilyen világos érdekelttség mellett a szavazást és beavatkozást tiltja a becsület, a törvény. Azzal pedig tisztában kell lenni, hogy minden hasznosítási állítás a gazdák részéről csak frázis, amely mögött ott lappang az ő burkolt, de néha elszólással elárult törekvésük, hogy a Hortobágy örökké úgy maradjon, amint van, az ő kis körük örömeire és kényelmére.

A mai céltalanul tartott ülés lefolyásáról tudósításunk a következő

Bérlési ügyek és a munkáskertek.

A bizottság, amelynek ülésén Medgyaszay Miklós tanácsnok elnököl, nagy körültekintéssel, előbb bérlési ügyekben beadott kérvényekre mondott véleményt. Így javasolja, hogy az ohati bérlésen Csanak Jenő részére urilakást és sertésfiatlatot építsen a város, amivel szemben tartozik a bérlő a befektetés 6 százalékát fizetni.

A közhasznú munkáskertek ama kérését, hogy 8 bérletük szerződéseit, amelyek különböző időben járnak le, meghosszabbítsák, mint egy időre és pedig 1916. október 1-re. Azt a kérést azonban, hogy a biztosítékot adja ki a közgyűlés, a bizottság nem javasolja.

A Hortobágy hasznosítása ellen.

Zöld József jegyző ismertette a tanács, a Hortobágy hasznosító bizottság és a jog- és pénzügyi bizottság együttes ülésének állásfoglalását, amely szerint a közgyűlés mond-

ja ki a 12000 hold kiszakítását már most s annak kijelölését tartsa fenn a szakértők véleményéig.

Szentesi János azt mondja, várják meg a földmivélsügyi miniszter szakközvegeinek vizsgálatát, csak azután határozzanak a hasznosítás kérdésében. Ugy se lesz semmi abból, hogy őszre kiszakítsák a 12000 holdat. Vegyék le az egész ügyet a napirendről.

Szántó Győző magasabb szempontból bírálja a kérdést. Figyelmeztet arra, hogy minden országnak exportálni kell, mert ha nem exportált mezőgazdasági vagy ipari terméket, akkor embert exportál, amint ezt Magyarország a legutóbbi rossz mezőgazdasági és ipari termelő években. Fokozni kell tehát a termelést okvetlenül. Nem szabad a kérdést levenni a napirendről, mert a hasznosítás alapját semmisítenék meg.

Kertész István egyáltalán nem akar határozni a hasznosítás kérdése felett.

Polgári Bálint csak az állattenyésztés érdekeit akarja megvédeni a Hortobágyon, vagy mutassa meg a város, mi jogon mer hozzányulni a Hortobágyhoz.

Rickl Antal is csak az állattenyésztés érdekében tart megengedhetőnek minden eljárást.

Polgári Bálint újabb beszéde után Public Ernő közmelegnyugvára kívánja megoldani a kérdést. Meg kell nyugtatni a nagyközönséget is.

Reitz János precizirozza a fölteendő kérdést.

Szentesi János: Őket kerrékkötőknek nevezték, pedig, ha rájuk hallgattak volna, nem volna a város a mai pénzügyi helyzetben. Nem kellett volna annyi haszontalanra ajándékot adni, mint a Zenedére meg egyéb dolgokra.

Végül a bizottság elfogadta Reitz János indítványát s e szerint kimondta, hogy a hasznosítást elvben pártolja, de a kivétel részletéről addig nem mond véleményt, a míg a földmivélsügyi miniszter szakértői, akiket sürgősen kell lekérni, véleményüket nem terjesztették be.

Lengyel Zoltánné tolvaja Debreczenben

Igazolás a Rákóczi kávéházban.

Még karácsonykor történt, hogy Lengyel Zoltán dr. országgyűlési képviselő feleségével rokonait látogatni Szatmárra utazott. A képviselőné délután pihenni tért s az uzsonnához csak éppen házipongyolában ment át a szomszéd szobába. Ékszerait a folyosóra nyíló pihenőben tette le, egy asztalkára. Mikor azonban oda visszatért, megdöbbenve tapasztalta, hogy a több ezer K-át érő, gyémántokkal és kövekkel kirakott aranynemű elveszett s azt ismeretlen tettes elrabolta. A csendőrség széleskörű nyomozást indított, azonban a tolvajt az elmúlt napokig nem sikerült kézrekeríteni.

E hó 6-án azonban Grósz Vilmos szatmári őrsparancsnok és Vass András csendőrtizedes összehatalakoztak Tóth Kálmán odaváló állásnékül kereskedősegéddel, akinél több gyanus zálogcédulát találtak. Azonnal vallatásra fogták és sikerült rábizonyítani, hogy a Lengyel Zoltánné ékszereinek ő a tolvaja. Hosszas tagadás után maga Tóth is töredelmes vallomást tett s néhány ékszer eredetét megnevezte. Így Kolozsváron megtalálták a képviselőné egyik gyűrűjét, mely mintegy 500 koronát képvisel és 50 koronára volt elzálogosítva egy ottani zálogházban. Ugyancsak Kolozsváron vallotta meg, hogy

Debreczenben is járt, ahol egyik ismerősénél egy órát ötven koronáért adott el.

A csendőrök — akik már e hó hetediké óta nyomoznak Tóttal — ma idekiséretek az ékszerrablót és meg is találták az órát egy itteni jómódu polgárnál. Ötven koronáért adta el a tolvaj azaz a kijelentéssel, hogy találta és nem akadt gazdája, így a rendőrség meghagyta birtokában. Ez az óra tetején vírágvéséssel van díszítve és gyémántokkal bearakva. Testvérek között megér pár száz koronát.

A „Debreczeni Független Ujság” munkatársa a rendőrségi laktanyában találkozott a 19 éves ékszertolvajjal, aki nevetve mesélte el debreczeni útját:

— Két napig tartózkodtam Debreczenben. A „Rákóczi”-kávéházba is betértem, ahol az egyik detektív igazolásra szólított fel. Én hát igazoltam magamat.

— Persze! — mondja a csendőrőrmester — el van ez látva igazolvánnyal.

— Akkor aztán visszamentem Szatmárra ahol a többi ékszereket elrejtettem. Mert aggódtam, hogy valaki megtalálja. Az ékszereket ugyanis elástam s ott építkeztek és könnyen felszínre kerülhetett volna. Tehát máshová ástam el.

— Ugy? — mondja az őrmester — hát te újságírók előtt teszel vallomást?

A fiu megszeppent, de már visszaszívni az elröppent szót nem tudta. Így holnap reggel visszakísérik Szatmárra, ahol meg fogja mutatni az ékszerek rejtékhelyét. A tizenkilencéves fiatal betörő már jó ismerőse a rendőrségnek, akinek számtalan bűn terheli lelkiismeretét. Valószínű, hogy büntetése is volt a lapásban.

HIREK

SZUNYOGHY SÁNDOR TEMETÉSE.

Óriási részvét kísérette utolsó útjára ma délután Debreczen város előkelő társadalmának egyik legkiválóbb tagját, az igazi magyar urak mintaképét, a Kaszinó nagyrabecsiült és szeretet elnökét, Szunyoghy Sándort.

A Battyány-utca 3. számú gyászsházánál kevéssel három óra előtt egybegyűlt az a hatalmas tömeg, amelynek minden tagját a részvét, a tisztelet és szeretet érzelmi gyűjtöttek egybe. Jelen voltak Debreczen urai társadalmának minden számottevő tagja: a 7-ik Vilmos-huszárezred, a 2-ik honvéd huszárezred, a méntelep parancsnokság, a 3-ik és 39-ik gyalogezred tisztikara, a kulturális és társadalmi egyesület képviselői. Kiváló nagy számmal volt képviselve a Kaszinó, amelynek tagjai Veszprémy Zoltán alelnök vezetésével mellett jelentek meg a szeretett elnök ravatalánál.

Szele György Iltkész gyönyörű imája s a kántus szivekig ható éneke után megindult a gyászmenet, a Kossuth-utcai temető felé. Elöl két koszoru-kocsi vitte a rokonok, barátok, tisztelők és egyesületek szebbnél-szebb koszoruit, melyeknek a szalagján a következő felirások voltak:

Szeretett jó Sándoromnak — Ilonka.
Szeretett jó édes apánknak — Margit, Duczi, Rudi.
Szeretett jó édes apánknak — Lilly és Guszti.
Felejtethetlen Sándorunknak — Szalay József és családja.
Szeretett vejének — özv. Béressy Sámuelné.

Utolsó üdvözet — a Potorán család.
Mély részvéte jeléül — Bodnár Géza.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható érvényes receptek nélkül és gyógyszeridőben.

SCHULTES AGOST

Szinye-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 2.

Utolsó üdvözet — Miskolczy Jenő és neje.

Nagyrabecsült elnöke és jóakarójának — Dr. Löfkovits Márton.

Felejthetetlen szeretett elnökének — a Debreceni Casinó.

Sándor bácsinak — Olga és János. Casinó elnökének — a 7-ik huszár ezred tisztikara.

Sándor bácsinak — Erzsike, Laczi. Hálás tisztelete jeléül — Ipar és Kereskedelmi bank tisztviselő kara.

Felejthetetlen testvérének — Ilka. Szunyoghy Sándornak — a Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága.

Szeretett elnökének — az Ipar és Kereskedelmi bank igazgatósága.

Szeretett rokonunknak — özv. Komlósi Arthurné és családja.

Rokoni szeretettel — Komlósi Dezső és családja.

Szeretett igazgatótársunknak — az Ingtatlan Értékesítő r. t. igazgatósága.

A jó barátunk — Papp Mária.

Szeretettünk és részvétünk jeléül — Tikos István és családja.

Sándornak — Jolán.

Sándor bácsinak — Zoltán és Sándor. Utolsó üdvözet — Domahidy Eleménné.

Szeretett elnökének — a Gutí vadász-társulat.

Utolsó üdvözet — a Gutí erdőből.

Mély részvéte jeléül — az Osztrák-Magyar bank.

Szeretett nagybátyjuknak — Zoltán és Lilla.

A felejthetetlen testvérnek — özv. Dravetzky Béláné és családja.

Utolsó üdvözet — a Kovássy család.

Mély részvéte jeléül — az equitatio tisztikara.

Sándor bácsinak — a Nedeczky család.

A jó rokonnak — Albert és Etel.

Viola — Ilona.

Szeretett nagybátyjuknak — Teréz és Kálmán.

Sándor bácsinak — Szilágyi Béla és családja.

A gyászkozi után a család férfi tagjai, majd közvetlenül ezek után — ami nagyon meghatározó volt — a megboldogultnak régi hűséges gazdasági cselédei haladtak, aztán a Kaszinó, a pénzügyigazgatóság, az Iparbank képviselői s az itt állomásozó ezredek tisztjei. A temetőben, mialatt a koporsót a családi sírboltba helyezték, ismét a főiskolai kántus énekelt szebbnél-szebb gyászdalokat, amelyeknek utolsó hangjainál oszlott szét a gyászközönség.

Szunyoghy Sándor nincs többé. Elvesztettük őt s nemcsak a mélyen lesújtott család, de a társadalom is, amelynek köztisztviselőként álló tagja volt, igen igen sokáig érezni fogja a veszteséget, amelyet az ő elköltözése okozott. Emléke legyen áldott — nyugodjék békében!

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Vasárnap a református templomban prédikálni fognak: a Nagytemplomban Uray Sándor lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Igvártó Sándor s. lelkész, 11 órakor Baltazar Dezső dr. püspök, a Kossuth-utcai templomban Polgár Gyula s. lelkész, az Ispotály-templomban Szele György lelkész, Városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, Homokkerti imaházban Boér Károly vallásokt. lelkész, Csapókeri maházban Kovács János vallásokt. lelkész. — Az ágostai hitvallású evangélikus templomban vasárnap délelőtt tíz órakor Szeberényi Lajos segédlelkész prédikál.

— **Uj titkos tanácsosok.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, radványi és sajókázai Radvánszky Géza báró kamarás és földbirtokosnak, továbbá Ivanskai Cuvaj Edénné, Horvát-Szlavon- és Dalmát-országok bánjának a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Egy híres színigazgató halála.** Bécsből táviratozzák, hogy Burghardt Miksa dr. udvari tanácsos, a Burgszínház igazgatója 58 éves korában meghalt.

— **Az olasz király elleni merénylet.** Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy Náway Lajos a képviselőház elnöke, ma a következő táviratot kapta Marcorától az olasz képviselőház elnökétől:

A magyar képviselőház nagyméltósága elnökének Budapest.

Azon biztos tudatban, hogy az olasz képviselőház minden tagjának érzelmét tolmácsolom, fogadja kérem elnök ur hálás köszönetünket a rokonérzésnek és barátságának ama nyilvánításáért, melyet a királyunk ő felsége ellen intézett merénylet alkalmából a magyar képviselőház részéről tolmácsolni méltóztatott.

Marcora elnök.

— **Az egyetem költségei.** A belügyminiszter ma értesítette a város közgyűlését, hogy jóváhagyta ama határozatot, amelyben az egyetem föllállítására a telket, az 5 millió koronát és egyéb adományokat szavazott meg.

— **A tiszántúli egyházkerület tavaszi közgyűlése.** A folyó 1912. évi tavaszi egyházkerületi gyűlés és vele kapcsolatos bizottsági ülések határideje: Május 7-én délelőtt 9 órakor egyházkerületi tanügyi bizottsági ülés május 7-én délután 3 órakor egyházkerületi pénzügyi bizottsági ülés; május 8-án délelőtt 9 órakor főiskolai igazgatótanács-ülés; május 9-én délelőtt 9 órakor népiszkolai tanügyi bizottsági ülés; június 3-án délelőtt 9 órakor egyházkerületi bírósági ülés; június 4-én délelőtt 9 órakor egyházkerületi közgyűlés megnyitása, utána lelkészszentelés; június 5—6. stb. napjain egyházkerületi közgyűlés folytatása.

— **A köztisztviselési vállalat ülése.** Debrecen város köztisztviselési és fuvarozási vállalatának felügyelő bizottsága ma délután 3 órakor ülést tartott, amelyen a köztisztviselési kérdéseket s a vállalat jövő programját érintő kérdéseket tárgyalt.

Papp Tusi, szintársulatunk népszerű tagjának arcképét közli a „Debreceni Szemle“ e heti számának boríték lapja s adja a Györgyike drága gyermek méltatását, szövegét és színlapját. A vezető cikket Hercegh Ferenc írta, akinek arcképe díszíti Szathmáry Zoltán lapját. A lap rovatcíméi is csupa művészi illusztrációk, Bródy Miksa novellát, Faragó Jenő, Tárnay Iván, Nemo verseket irtak a lapba. A hét eseményeit szellemes aktuális cikkekből kapja az olvasó s a helyi írógárda legjobbjai látták el az időszerű rovatokat. A lap a trafikokban 30 fillérért kapható. Előfizetési ára negyedévre 3 korona.

— **A debreceni Kálvineum ünnepély.** A debreceni akadémiai tanárok a közelebbi kálvineumi ünnepély alkalmával 100—100 koronás adományt tesznek a szép célra. Az így létesült alap felülmúlja a 2000 koronát.

— **Kitüntetett rendőr.** Kovács Ferencz 49. számú próbarendőr, a most megejtett rendőrvizsgán oly kitűnő feleleteket adott, hogy Rostás István rendőrfőkapitány az Arányi S. Árpád gyógyszerész által e célra adott 20 koronás arannyal tüntette ki. Tegnap délelőtt adta át a jutalmat a legénység jelenlétében.

— **A Csokonai-körből.** Felkérem mindazon pályázókat, akik a Telegdi-Kovács-féle színi pályázaton részt vettek, sziveskedjenek kéziratukat f. hó végéig visszavenni. Debrecen, 1912. március 16. Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára.

— **Az észéki Karolina-malom leégett.** — Eszékről jelentik: Tegnap éjszaka nagy tűz pusztított Eszék-alsóvárosban. A Piller István tulajdonát képező Karolina-malom kigyulladt és teljesen leégett. Harmincöt vagon liszttermék, öt vagon kukorica, öt vagon buza pusztult el és a kár körülbelül félmillió korona, mely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Magyar leány esküvője Indiában.** — Rendkívül érdekes házassági hírt olvassunk az egyik indiai angol lapban. „Polgári házasság“ az újdonság címe és arról van benne szó, hogy az 1872: III. törvényszakasz alapján február 4-én Sardar Umrao Singh Majithia feleségül vette Gottesman Mici kisasszonyt, egy előkelő, társaságbeli budapesti leányt. Gottesman kisasszony két év előtt Angliába ment, ahol megismerkedett Bamba Dalip Singh hindu hercegnővel, aki a magyar leányt annyira megszerette, hogy kihívta magához Indiába. Ott ismerekedett meg vőlegényével, aki a legrégibb hindu családok egyikének sarja, elismert nevű filozófus és tudós.

— **Szabad Iskola.** A Szabad Iskola előadásainak folyó hó 18-án hétfőn délután 6 órakor az Ipartestület dísztermében Vág Sándor dr. főreáliskolai tanár tart előadást a modern magyar líráról. Ismertetni fogja a néhány év előtt lezajlott irodalmi harcot, melyből a magyar lyra megújítva került ki. Vázolni fogja a forradalom utáni lyra fejlődését és a XX. század folyamán Ady Endre megjelenését. Be fogja mutatni Ady Endre néhány költeményét és hatását a lyra átalakulására. Ezen kívül sorra kerül még egy-két költő a modernnek közül. Az irodalom barátaikat néhány érdeklő előadásra szívesen látja a közönséget a Szabad Iskola vezetősége.

— **Előadás a választójogról és a patronázsról.** E hó 17-én vasárnap délután 3 órakor az Ipartestület dísztermében előadást tart az Általános választójogról Jászi Viktor dr. jogakadémiai tanár ur, a Patronázs egyesületről Csiky Lajos theologiai akadémiai tanár ur. Tisztelettel felkérjük iparos társainkat és az érdeklődőket, legyenek szívesek az előadáson minél nagyobb számban megjelenni. Debrecen, 1912. március 16. Az Iparos kör elnöksége.

— **Megzavart Mako-parti.** Tegnap éjjel a Bika kávéházban a rendőri őriárat polgári biztosai egy előkelő városi polgárokból álló kompániát leptek meg, akik mako-parti játszókat. Nagyobb összeg pénz és a kártya lapokat lefoglalták s hazárdjáték miatt a kihágási eljárást folyamatba tették ellenük.

— **Baleset a pályaudvaron.** Goldstein Béla lakatos máv. alkalmazott ma reggel a gépjármű műhelyben egy kocsi akart kikapavítani. E célból annak tetéjére kapaszkodott fel és pedig oly szerencsétlenül, hogy egyensúlyát veszítette, megcsuszott és a földre zuhant. Itt egy vasdarab hevert, melyre fejével bukott s oly súlyos agyrázkódást szenvedett hogy most élet-halál között lebeg.

— **Óriási tűz.** Kistarcsáról táviratozzák, hogy az ottani gép és gépfelszerelési gyár délután kigyuladt s még most is ég. Tűzoltóság nincsen. A kár eddig is több millió korona.

— **Egy ezer koronás vizslát lelőttek.** Popovics Gyula banktisztviselő, debreceni háztulajdonos kitűnő vizsláját „Ralf“-ot, melynek értéke mintegy 1000 korona volt, tegnapelőtt Dávid László erdőszolga a Nagyerdő belső sarkán keresztül lötte. A csendőrség megindította ellene a eljárást, melynek folyamán tettét beismerte. A kitűnő vizsla most éli végórát.

— **A férfi miatt.** Szathmáry Erzsébet 4 évig élt együtt egy villanyszerelővel. Ez aztán a faképnél hagyta és Kiss Juliánával lépett közös háztartásba. Amibe meg Szathmári Erzsébet nem tudott belenyugodni, érhető okokból. Csalogatta is vissza hűtlen urát. Amire meg Kiss Juliánna állt a talpára. Névtelen levélben tegnap este 7 órára a Faragó-utcába csalta Szathmáry Erzsébetet s egy kutyakorbácsal agyba-főbe verte, sőt a hajtincseit is kitépedesde. Ezért megindult ellene az eljárás.

— **Lopások.** Auszterlitz Árminnétől egy szmirna szőnyeget és egy T. R. monogrammal ellátott ezüst kanalat lopott el ismeretlen tettes. — Bakóczy Istvánnétól egy bordó paplant és egy férfi zseborát emeltek el. — Groszmann Lajos pedig 100 korona értékű szövetet adott munkába K. M.-nének, melyet az bemondása szerint elsikkasztott.

Indiában. —

olvasunk az "ári házasság" benne szó, akasz alapján Singh Majithia kisasszonyt, apesti leányt, előtt Angliába Bamba Dalip a magyar le- kihívta ma- meg völegé- családok egyi- zófus és tudós.

ad Iskola elő- fön délután 6- ében Vág Sán- t előadást a- értetni fogja a- dalmi harcot, odva került ki- ni lyra fejlődé- i Ady Endre- ni Ady Endre- t a lyra átala- erül még egy- z irodalom ba- a szívesen lát- skola vezető-

ól és a patro- délután 3 óra- ben előadást- ról Jászi Vik- t, a Patronázs- ologiai akadé- kérijük iparos- legyének szí- yobb számban- március 16. Az

h. Tegnap éjjel- örjárat polgári- gárokból álló- akaót játszo- a kártya lapo- niatt a kihágási- nük.

on. Goldstein- t ma reggel a- sít akart kija- e kapaszkodott- l, hogy egyen- és a földre zu- melyre fejével- lást szenvedett- ebeg.

l táviratozzák,- lszerezési gyár- is ég. Tízoltó- öbb millió ko-

át lelőttek. Po- debreceni ház- lf"-ot, melynek- olt, tegnapelőt- agyerdő belső- dörtség megin- nynek folyamán- zsla most éli

ry Erzsébet 4- relővel. Ez az- Juliánával lé- meg Szatmári- godni, érhető- a hűtlen urát, a talpára. Néy- rára a Faragó- sésébetet s egy- verte, sőt a- t megindult el-

Arminétől egy- R. monogram- ott el ismeret- étől egy bordó- emeltek el. — korona értékű- nének, melyet- ztott.

— **Marólugot ivott egy kis leány.** Somo- gyi Jánosné kövező felesége ma reggel a konyhában foglalatostkodott. A szobában egyedül voltak a 3 éves Ilonka és a 16 hónapos Mária. Ez utóbbi kinyitotta az egyik szekrényt abból egy üveget vett elő s a benne levő folyadékot megkóstolta. Marólug volt benne, mely összeégette. A kórházba szállították.

— **Nyilvános köszönet.** A városi adóhivatal kebelében alakult „Koszoru Alap Egyesület” segély alapja javára érkezett kövező adományokat: Almády Zsigmond, Simonffy János és Szokol Valéria alapító tag díj címén 30—30 kor., Közgazdasági Bank 30 kor., Riesz Henrikné 12 kor., Kenézy Gyula dr. Kaszanyitzky Endre, Falk Ármán és Társa, Löfkovits Arthur, Debreceni Lajos, Biró Gyula 10—10 kor., özv. id. Bányai Ferencné 6 kor., Kölcsonsegélyző Egylet, Stern József és testvére kefégyár r. t., Lusztig Károly, Békés Lajos, Ottó Sándor, özv. Szikszay Albertné, Fischbein József, özv. Bálint Sámuelné 5—5 kor., özv. ifj. Bányai Istvánné, Mészáros Társaság, Angyalati Antal 3—3 kor., Szász Zsombor, Birinyi Lajos 2—2 kor., özv. Vértési Lajosné, Tökés Zoltán 1—1 kor., Sz. B. 22 fillér, lapunk utján nyugtazza hálás köszönetének kifejezése mellett s további támogatást kérve az elnökség. A magunk részéről is felhívjuk e zajtalanul működő jótékony egyesület támogatására a nagy közön- séget.

A Szabad Iskola céljaira részben pá- helyjegyeik megváltása, részben pedig jóté- kony adomány címén Tüdös Kata urleány 5 kor., Harsányi Jolán urleány 6, Lukács Dóri- né urnő, Somossy László dr. Spitz Lipót, Szántó Győző, Löfkovits Arthur és Dávid Nándor urak 10—10 kor., Szabó Henrikné, Tóth Istvánné urnők dr. Freund Jenő, Ha- ranghy György és Rauch Árpád urak 20—20 koronát voltak szívesek hozzám juttatni. E szíves adományokért e helyen köszönetet mondok a Szabad Iskola vezetősége nevében Kovács Gábor dr. titkár.

— **Öngyilkos gazdálkodó.** Hajdunánás- ról jelentik telefonon, hogy ott ma délelőtt Tatai Imre 32 éves gazdálkodó magát meg- lölte és meghalt.

— **Eljegyzés.** Szántó Gusztáv, Szántó Testvérek cég beltagja, Gyöngyösről elje- gyezte Grosz Szerénkát. (Minden külön ér- tesítés nélkül).

— **Az angolországi bányász-sztrájk.** — Londonból táviratozzák: A szén-sztrájk meg- szüntetéséről tárgyaló tegnapi értekezleten mint az arról kiadott hivatalos jelentés köz- li, Asquith miniszterelnök tudomására hozta az értekezletnek, hogy a kormány, bár min- den lehető megtett, sajnálatára arra a konkluzóra jutott, hogy a megegyezést lehe- tetlen elérni és ezért más intézkedéseket kell tenni. A miniszterelnök hozzátette: Tekin- tettel arra, hogy a sztrájk veszélyezteti az ország fejlődését, a kormány a parlamentet törvényhozási intézkedésre fogja felszólí- tani, amelynek alapján a benn a bányákban dolgozó munkások munkasztrájdésébe ész- szerű bérminimum vétessék fel. A miniszter- elnök erre nézve határozott formulát nem terjesztett elő.

— **Cimbalom-hangverseny.** A Nöth An- tal hegedű- és cimbalom-tanár igazgatása alatt álló zeneconservatórium nemsokára megtartja növendékeivel cimbalom-hangver- senyét, hogy azok előrehaladottságát a kö- zönségnek bemutassa. A műsört később fog- ják közölni. A hegedű-, zongora- és ének- számokból álló hangversenyeket május és ju- nius hónapokban fogják megtartani. A hang- versenyek díjtanok lesznek.

— **Glick Ignác,** a Grünberger és Glick Debreczen-Wien cég beltagja, eljegyezte Charlotte Kraus kisasszonyt Wienből. Min- den külön értesítés helyett.

— **Gyógyíthatatlan betegségnek** tartot- ták évszázadok óta az Epilepsziát. E régi hit azonban újabb elveszti jogosultságát, mi- vel megbízható értesülésünk van arról, mi-

szint egy budapesti speciálista orvos tudó- mányos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e mód- szerével a baj gyökeres gyógyítását teszi le- hetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Ez orvos, Dr. Szabó B. Sándor (Budapest, Nagykorona-utca 18.), ki gyógyul- lást keresőknek díjtanul ad fölvilágosítást.

— **Idegesség, álmatlanság.** Ezek tu- lajdonképpen nem is betegségek, hanem a hi- ányos vérállapot következményeinek jelen- ségei, melyben bizonyos alkotórészek, mint le- cithin és vas nincsenek kellő mennyiségben jelen és ezáltal az idegek nem tápláltnak eléggé. Sokszor alkalmazott csillapítószer- ek a legjobb esetben csak ideiglenes enyhülést hoznak, de igen sokszor káros hatást gyako- rolnak az egész szervezetre. Sikerült most a lecithin és vas oly vegyületét előállítani, mely- et a tekintélyek legértékesebbnek ösmer- nek el, ezen szerencsés készítmény a Leciferrin, mely gyors hatása és kellemes íze kö- vetkeztében általános alkalmazást nyert.

Sok ezren használták eredménnyel, hol más szerek eredménytelenek voltak.

Leciferrin (Ovo-lecithin-vas) ára 4 kor. üvegenként. Vásárláskor pontosan figyelni kell a „Leciferrin” névre. Kapható gyógy- szertárakban. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza Budapest, VI., Király-utca 12. szám.

— **A gyermektáplálás** nagy problémája a megoldáshoz közel jutott. Ha ugyanis elvá- lasztás idejétől kezdve „Phosphatine Falli- éres” gyermektápszerrel tápláljuk a gyerme- ket, sohasem kell gyomorzaravartól tartani. A legelőkelőbb gyermekorvosok tapasztalata szerint a Phosphatine Falliérés-nél nincs jobb és értékesebb tápszer, mert kellemes ízű, könnyen emészthető, a fogzást megkönnyíti és biztosítja a csontrendszer fejlődését.

— **Női divatelmék** kosztümökre, tava- szai és divatos doubleelmék, sima angol szö- vetek, gyapju grenadinok, szint játszó se- lyem Marquisette, divatos ajouros zsinór di- szek, rojtok, csipkék, napernyők és entous cas ernyők nagy választékban kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Kertművelés.** A vénkerti szőlős gazda- ság március 17-én d. u. 3 órakor tartja tava- szai közgyűlését. Ezen a gyűlésen csősz- fogadás is lesz, kinek fizetése tisztességes la- káson s kisebb járandóságon kívül évi 300 (háromszáz) korona. A szolgálatra ajánko- zók szolgálati bizonyítvánnyal ellátva a gyűlés alkalmával a hely színén jelentkez- zenek.

— **Csak Mautner-féle” magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalathoz tudják, hogy ez csakis a magvak ro- vására és a vevők kárára lehetséges.

— **Modern lakások és üzemhelyiségek.** Piac-utca 34. szám alatt a város legforgal- masabb és legjobb helyén a főposta mellett épülő új három emeletes modern bérházban kiadók. Az összes lakások a legnagyobb ké- nyelemmel, fürdőszobával, központi fűtéssel, külön hideg és meleg vízvezetékekkel személy és teher felvonóval, porszívóval, villanyvi- lágítással és a konyhák külön gáz recheaud főző készülékkel vannak ellátva. Értekez- hetni Hegedűs és Sándor könyvkereskedésé- ben Kossuth-u. 11.

— **Hűtőházak Debreczenben.** Moly kár ellen való megővásra és nyári megőrzésre egy minden tekintetben bevált modern hűtő- házi ruha osztályt rendezett be Erzsébet-u. 29. sz. alatti telepén a Műjégyár r.-t., ahol nyári megőrzésre igen jutányos díj mellett elfogad bundákat, boákat, szőrmeárukat, sző- nyegeket és minden ruhaneműeket stb. 1—4 fok hideg és záros teremben. A műjégyár r.-t. a megőrzésre adott tárgyakért teljes felelősséget vállal és kívánatra a hibás v. sé- rült ruha darabokat szakszerűen kijavít. 820. sz. telefon felhívásra azonnal érte küld v. haza szállít bárhova, vidékről postán.

— **Revue Parisienne** a legszebb és leg- olcsóbb tavaszi divatlap, 1000 divatképpel 2 koronáért kapható Aczél atipúriumában.

— **Butorcsarnok áthelyezése** Hunyadi- utca 19. szám alól a Butorcsarnok (Csapó-u. és Piac-utca sarok) Takarékos és Hitelintézet r.-t. palotája emeleti termeiben helyeztetett át. A Butorcsarnokban 80 szoba butor áll a közönség rendelkezésére s mindenkinek sa- ját érdeke, hogy mielőtt butorait beszerzi, a csarnokban felhalmozott s szabott árak mellett árusított butorzatot vételkötelezett- ség nélkül megtekintse. A csarnokban eladott műbutorokért Kovács Gyula műbutorgyáros 2 évi jótállást vállal. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

— **Egy irodai teendőknél** teljes jártas- sággal és kellő joggyakorlattal bíró ügyvéd- jelölt Kardos Samu dr. ügyvédi irodájában azonnal alkalmazást nyer.

— **Gyorsíró tanfolyam** 1912. március 20-án ismét kezdetét veszi. Díjtalan beirat- kozások, Mercur írógépvállalatnál Debrecen Arany János-utca 2. szám bejárat a második kapu. Telefon 5—40.

— **Ügyes, csinos, próba és varró** kisass- zonyok felvétetnek Halmágyi divathá- zában.

Regény öt apróhirdetésben.

Vasárnapról következő szerdájig, vagy édes mókustól — harapós mokusig.

Nem kultivalom az apróhirdetéseket „Levelezés” című rovatát, de szeretem böngészni. Valódi és ál- érzelmeknek közvetítői az apró betűk, melyeknek ol- vastán szinte maga elé képzeli az ember a közlő fér- fit vagy nőt. E! Fiatalság, bohóság! Hanem sokszor bizony drámai kifejlésű végük van ezeknek a kis re- gényeknek s ahogy olvassuk a sok hiába való örök hűséget és léha, fecsegő sorok közt ezeket az apró- ságokat, szinte érezzük a pusztulás szelét, mely va- lahol messze ismét tönkretett egy életet s vele együtt azokét, akik ehhez kapcsolva voltak.

Ilyenféle hirdetés ragadta meg böngészés közben figyelmemet s kísérttem a regényolvasó lázas érde- kességével. Most, hogy tizenegy nap után befejeződött, leadom az öt apróhirdetést, melyek mindennél meg- győzőbben beszélnek.

A hirdetéseket mindenkor a férfi írja, mert ugy- látszik nem küldhet levelet a nőnek, de ez mondan- valóit levélben közli s a könnyebb megérthetős ked- véért ezeket csak nagy vonásokban mintegy megsej- tést írhatjuk.

Ime az első hirdetés:

DIÓFA.

Édes mokus, vasárnap vagy hétfőn mehetnek, de elhuzhatom még pár nappal tovább is. Irjál édesem, csakis Ulits-kávéház, Thonet-udvar. Csó- kol 88239

Erre a hirdetésre, mely mult vasárnap volt, a nő azt írta, hogy kedden eljön és hol várja. A férfi várta is és békocsin diszkrét fészekbe vitte, hol mindent felejtettek. Aztán elbucsztak. A nő visszautazott csa- ládjához s ott rémülten vette észre, hogy értékes nyakékét (vagy talán fiúfüggőjét) elvesztette. Két- ségbe van esve, hogy mit tegyen, ha kérdezik, hol van. Gyötrőn vergődő levelet ír, hogy kutassa fel, hová lett az ékszer, egyszerűen tegyen valamit.

Erre a levélre ez a válasz ment csütörtökön:

DIÓFA.

Már voltam tanácsért, föl lehet je- lenteni, mint egy üzletfelem megbíz- sából, idegen néven, de ekkor keres- sik, hogy milyen nagy, pontos rajz, vagy leírás, mert lehet, hogy meg- találta valaki és zálogba tette, avagy ékszerésznek eladatta. Nézze, édes, nincsen-e ruháján beleakadva. Vá- laszt kérem sürgősen. Csókolja. 51034.

Közben újabb kétségbeesett levelet ír az asz- szonyka. Kaphod fűhöz-fához, mire szombaton ezt a hirdetést olvashatja:

DIÓFA.

Édesem, kimondhatatlanul izgat e do- log. 14-iki levelem nem olvastad, hi- vatalban voltam. Pontos leírás vagy rajz kell róla, mert ezt okvetlen zá- logba tette, ha megtalálta valaki és így kell tudni, hogy minő, másképp

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	870.-
Osztrák hitel	654.-
4 százalékos koronajáradék	90 05
Államvasút	741.-
Jelzálogbank	492.-
Rimamurányi	729 50
Salgótarjánai	748.-
Közzeli vasút	787.-

Irányszat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 4 1/2%, Berlin 4 1/4% London 3 1/2%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése

Buzs októberre	11 60
- áprilisra	11 61
- májusra	10 83
Rösz áprilisra	10 11
Zab októberre	9 92
- áprilisra	8 34
Tengeri májusra	8 72
Tengeri 1912. év júl	7 48
- 1911. év júl	8 68

Készárú 5 ocsóbb.

Helyiértékpapírok magánárfolyama.

Név.	össz. talék	1911. szelvényekkel	Kor.
500	60	Debreczeni Elso Tkptár	980
200	20	Alföldi tkptár	875
500	44	Ipar és Keresk. bank	930
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	1*	Debreczeni Hitelbank	200
400	26	Általános Forgalmi Bank	—
300	12	Bankkegyesület	—
300	30	Isztvánmalom	780
200	10	Debr. Helyi vasút	—
200	18	Tormény és Áruktár	—
200	10	Debreczeni Gőztéglagyár	290

Csöd. A debreceni kir. törvényszék Györfi Testvérek Piac-utcai férfi divatárú kereskedő cég és tagjai Györfi Sándor és Györfi Jenő ellen, a cég tagok saját kérelmére elrendelte a csödt. Csödbiztos: Bagossy László dr. kir. törvényszéki bíró, tömeggondnok: Spitz Lipót dr. ügyvéd, helyettese: Kovács Jenő dr. ügyvéd. Bejelentési határidő 1912. május 25., felszámolási határidő 1912. június 25. csödválasztmány alakítása 1912. június 28. A passzívák 20.000 koronát, az aktívák 14.000 koronát tesznek ki. A cég közismert volt a szoliditásáról s a csödt kizárólag a rossz hitelviszonyok okozták.

Az Osztrák-Magyar Bank korlátozza a hitelt. Bécsből jelentik: Tőzsdei körökben már napok óta beszélnek a pénzemberek arról, hogy az Osztrák-Magyar Bank váltóleszámitolási politikájában változás állott be. Eleinte csak a beavatottak tudtak róla, de ma pénzügyi körökben mindenütt, csak arról beszélnek, hogy az Osztrák-Magyar Bank mostanában feltűnő gyakran él váltóvisszatartási jogával. Ezelőtt is megtörtént, hogy a bank cenzorai visszautasítottak olyan váltókat, melyekre nem volt kellő fedezet, vagy garancia, most azonban e visszautasítások gyakoribbakká váltak, még pedig főképpen a váltó két fajtájával szemben: az építési hitelváltókkal és az ugynevezett fincváltókkal szemben. A jegybanknak ezt a politikáját ama beszéd hatásának tulajdonítják, melyet Pranger vezértitkár a Saldierungsverein legutóbbi közgyűlésén mondott. A könnyelmű hitelezéseknek akarja végét vetni a jegybank és példával akar előljárni, hogy a többi bankot is hasonló eljárásra buzdítsa.

Patkányok

és egerek elpusztításának hurok-lyeiken kívül, „Danzeg Virus” alkalmazása esetén, melyet a párisi „Pasteur Intézetben” találtak fel. Más állatokra és az emberre ártalmatlan. 1 tubus K 2.50, 3 tubus K 6.75, 5 tubus K 10.-. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Dr. Kállay

Jogisemináriuma
Bpest, IV., Kap-
lony-utca 5. sz.
Telefon 125-88.

készít elő leg-
- ügyvédi, bírói vizsgára, összes szigorlatokra,
- kikeresben, alap- és államvizsgára, ugyancsak
- államszámvetélleni államvizsgára. **Jogászotthon!**
- **Bennlakóknak elsőrendű teljes ellátás!**

Könnyebb

betegségekől óvakodni, mint olyanokat gyó-
- gyítani. Ezért minden katharrust, minden re-
- kedtséget, minden köhögést igyekezzünk meg-
- akadályozni a

Thymomel Scillae

bevált, orvosilag ajánlt, jóízű köhögés csillapító
- szerrel. — Szamárhurutnál is feltétlen hatású

Készítés és főraktár:

Fragner B. gyógyszerháza

cs. és kir. udv. szállító Prága III. No 203

Kérdezze meg orvosát.

1 üveg K 2.20, postán bérmentve előleges fi-
- zetésnél K 2.90, 3 üveg előre fizetve K 7.-,
- 10 üveg előre fizetve K 20.-

Vigyázat a szer nevére, a

készítő nevére és a véd-

jegyre.

Debreczenben Mihalovits J. gyógyszerárban

Költőszervezet

K 45.—, bármely tyuknál jobban költ. In-
- gyen próbára. **G. Mücke Postendorfi 80.**
- sz. Bécs mellett.

Földes Sándor

vilamos világítási és orvátviteli
- vállalata

Piacz-u. 42. (Gyarmathy-ház.)

Kohn S. Sándor

Hatvan-utca 41.

zobafe tő, mázoló és tapétázó.

Elvállal e szakmába vágó minden munkát
- a legmodernebb kivitelben és legszolidabb árak
- mellett. Vidékre mintákk* is készséggel szolgálak.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Tavaszi divatkelme,

selyem, zephyr, ruhavászon, kreton
- ujdonságok nagy raktára.

Szabott árak! Előzékeny kiszolgálás!

Minden katarrhust gyógyít

KONSTANTIN-FORRÁS kapható minden ásvány-
- víz kereskedésben és a
**Gleichenbergi kút-
- igazgatóság által. EMMA-FORRÁS.**

A legújabb és legmodernebb ékszerek
- készülnek

Vági István

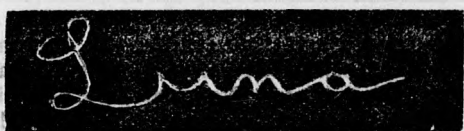
ékszerész műtermében, Miklós-u. 5.
- javítások átalakítások a legszebb, leg-
- jobban és legolcsóbban eszközöltetnek.
- **Pontos kiszolgálás.**

Friss Sándor

fűszer-, kávé- és csemegekereskedése
- Debreczen, Piacz-u. 83. szám.

Telefon 987. Telefon 987.

:-: **Tanuló felvétetik.** :-:

A kézi és szénsavas ásványvizek királya.
- Kapható: **A fűszerkereskedelmi részv. társ.**
- nál Debreczenben.

Egyetlen kísérlet elég

hogy Ön ezen szer nélkülözhetetlenség-
- geről és jószágáról meggyőződjék.

40 év óta a puhító nyulókenőcs, mely Prágai házibal-
- zsam néven ismeretes, mint megbízható költő szernek
- bizonyult. Ez óvja a sebeket, enyhíti a gyulladást és fáj-
- dalmat, hűsítőleg hat és előmozdítja a begyógyulást
- és teljes felépülést.

000 Naponta postaküldés 000

1 doboz 70 f. A pénz előre kül-
- dés mellett, 4 doboz 3 K 16 f.,
- 10 doboz 7 koronáért ausztr.-
- magyarországon minden állomá-
- sára bérmentve küldetik.

A csomagolás minden részén a törvé-
- nyileg bejegyzett védjegy van.

Főraktár:

B. FRAGNER os. és k. udvari
- szállító :-:

a „FEKETE SAS” gyógyszerháza Prága, Kleinseite,
- Ecke der Nerudgasse 203.
- aRktárak a gyógyszerárakban. — Debreczenben Miha-
- lovits Jenő gyógyszerárban.

Pénzt, időt és munkát

takarít, ha használja a

MAGGI húsleves-kockát,

Egy kocka

1/4 liter forró vízzel leöntve, rögtön 1 tányér kiváló levest ad.

melynek

5 f

az ára.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 sorig 50 fillér, azontul minden sor 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden sor 10 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választékosan csatolni.

Levelezés.

Férjhez menni óhajt 26 éves kath. árva 180,000 K vagyonnal, 38 éves francia k. a. 100,000 K vagyonnal, 22 éves csinos török hölgy 100,000 K vagyonnal, valamint még sok száz vagyonos özvegy és hajadon. Komoly ajánlkozóknak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást ad Schlesinger, Berlin 18.

Felenségül vennék házias, csinos, polgári családból való nőcskét néhány ezer korona hozománnyal. Nekem is lesz kis vagyonom. Teljes című ajánlatok «Uri ember 32.» jeligen a főpostára kéretnek.

Hállás lennék azon uri emberhez, ki nekem egy trafikot nyitna (esetleg más városba). „Csuf ez az élet” jeligére kérek választ.

Édes lelkem. Bánt az a tudat, hogy teveled együtt nem lehetek sose oly boldog, hisz tudod miért. Csókol Pofikád.

Lulu, Leander jeligékre levél van a kiadóba.

Betöltendő.

Egy tisztességes asszony, vagy ember könnyen kereshet délelőttönként koronát. Batthyány-utca 15.

Fehérvarrónó egyszerű munkához, foltozásokhoz kerestetik. Esetleg délutánokra. Czim a kiadóban.

Egy millió embert minden vidékről és minden foglalkozásukat 25—50 koronát fáradság nélküli hetikereset mellett állandóan alkalmazunk. Nem sorsjegy, nem biztosítás. Mindenki küldje be címét az alulírt cégnek: L. Schaechter, Wien, XVI/2., Postamt 104.

Kifutó fiu azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Elárúsító ügynök óvadékkal felvétetik az «Ebesszéi Ártézi Forrásvíz vállalatnál» Szent-Anna-utca 23. Ugyanott egy kifáragott vastag kutágas eladó. Telephon 216.

16 éves uri leány kereskedésbe mint elárúsító ajánlkozik. Czim Simonffy-u. 27.

Szoba és konyhából álló lakást adok egy szoba takarításért egyedül álló, rendes foglalkozással bíró nőnek. Jelentkezni lehet naponta 9—12. és 3—5. Czim a kiadóban.

Egy jó nevelésű, lehetőleg 4 középiskolai osztályt végzett, legalább 14 éves, egészséges fiu tanulóul felvétetik egy nagy telődésben levő műiparágnál. Cim a kiadóhivatalban.

Czimirást, másolást elvállal szép írásu fiatal ember. Czim a kiadóban.

Adás-vétel.

Hatvan-utca 61. szám alatt ujonnan épült szálloda, kávéház, sörcsarnok, tánc- és étterem nagy udvarral, modern komforttal berendezve, a Csokonai-utczára 2 átnyíló bolthelyiséggel együtt azonnal kiadó vagy eladó előnyös feltételek mellett. Értekezhetni Emerich Arnold tulajdonosnál.

Kétszersült eredeti karlsbadi nagy csomag 70 fillér. Kis csomag 35 fillér Deutsch Lajos fűszerüzletében Piac-utca 38.

Egy még nem használt Bogi kocsi eladó Hatvan-u.16. alatt.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Elköltözés miatt egy jókarban levő Bösendorfer-féle zongora jutányos árért eladó Török Bálint-u. 15. sz. alatt.

Kiány nincs, mert cipőt, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat Weisz és Princz részletruházában Csapó-utca 27.

Ki szép és tartós cipőt óhajt venni vagy rendelni az bizalommal keresse fel Falusi Károly polgári és katonai cipész mestert, Csapó-u. 41.

Bocskai-kertben 10 hold szőlő kisebb részletekben is eladó. Értekezhetni Miklós-u. 22., utcai lakás.

Két vaságy és egy falóra eladó elutazás miatt. Czim a kiadóban.

Eladó egy plüs szmirna ebédli diván elköltözés miatt. Czim a kiadóban.

Lakás.

Piac-utca 47. sz. egy nagy műhelyhelyiség május 1-re kiadó. Értekezhetni a szénraktárban.

Piac-u. 2. Nagy üzlethelyiség elegáns portáléval májusra kiadó. Értekezhetni ugyanott

Kiadó a Miklós-utca 6. szám alatt egy 3 szobás utcai lakás irodának május 1-től.

Eladó hat pár utcai ablak és egy kapu. Értekezhetni lehet Kigyó u. 36. sz. alatt.

Két utcai szoba május 1-re kiadó Sziv-u. 6. Értekezni Timár-utca 52.

Főtérhez 1 percz! Kiadó emeleti lakás, 4 nagy szoba, előszoba és mellékhelyiségek. Fűvészkert-u. 14.

Különféle.

Engedélyezett mieder végeladás Miklós-u. 5. sz. Goldstein Karolin. Varró leányok felvétetnek.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Békés Lajos ur Piac-u. 46. sz. alatti udvarban lévő kalapos műhelyét átvettem és ott különféle kalapokat tisztitunk és vasalunk előnyös ár mellett. Beliczay Lajos kalapos.

Van szerencsém értesíteni, hogy Rákay ur cipőfelsőrész készítő műhelyét átvettem s azt a mai kornak megfelelően tovább vezetem. Teljes tisztelettel Zeke László cipőfelsőrész készítő Csapó-u. 13.

Welsz Ferencz gépüzemre berendezett asztalos műhelye József kir. herceg-u. 7. Telefon 10—90.

Bolthelyiséget

kisebb üzletnek, lakással (két szobát konyhát) keresek május 1-jére bármely jóforgalmu utcában. Utcasarok előnyben részesül. Ajánlatokat ármegjelöléssel a kiadóhivatalba tessék intézni.

Táncrendek gyönyörű szép kivitelben, meghívó és alkalmi kártyák dombornyomással és színezett művészi kiállításban mérsekelt árakban

Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, Piac-utca 49.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

Eladó
Hadházon két ház egy telken! Most már egy telek!
Két utcára nyulok!
Nagy udvar! Sarok mellett! Ház!
Bármilyen üzlethelyiségnek kitűnő volna!
4 ezer forintra van feladva!
Redvező fizetési feltételek!

Elköltözés miatt eladó potom áron!

Ezen ház a Gottlieb Sámuelné Eckstein Róza urnó tulajdona, kinek Hadházon, a főtéren fűszerüzlete van Van pedig ezen ház a főtér közvetlen közelében, Tapaszos Malom-utca 1091. szám alatt. Nagy udvar a következő épületekkel:

Az utcai épületben van egy rendbeli három szobás uri lakás, konyha, spájz, nyitott veranda, nagy kamara és pincze. A másik épületben van egy szoba, konyha.

Külön épületben pálinka főző helyiségek.

Jó vizű kut van az udvarban, továbbá szőlő, gyümölcsös és virágoskert.

Kiadó üzlethelyiségek és lakások.

Simonffy utca 13. szám alatt épülő teljesen modern új házban május 1-re kiadó három üzlethelyiség elegáns portallal ellátva raktárnak használható aszfaltozott pincével.

Ugyanott kiadó két másodemeleti, egyenként három szoba, nagy előszobából álló utcai erkélyes lakás a legmodernebben felszerelve. A fürdőszobában, konyhában télenyáron meleg és hideg víz használattal.

Házmaster, aki a központi fűtés- és melegvízfejlesztő kezeléséhez ért, illetve ezt vállalja, lehetőleg gépész-szerelő vagy vas-munkás, felvétetik.

Értekezni lehet a tulajdonossal, Egyháztér 11., emelet, délután 1—2 között. Telefon 450. sz.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkifejtőbb háziser a

Hollandi

Gyomorcseppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

Modern víz

és csatorna

iroda Piac-utca

Tul. Sztu

A Debreczeni Ház

szerezte

Elvállal min

kékat legjutányos

díjtalanul szolgál.

meghívásra készse

Ezen vállala

hasonnevű czéggé

szilvium

ugy

asztali é

leg

Reichman L

kapható, Piac-u

Telefon 632. sz.

Hal

Debreczen, Piac

Costü

Női és leány kostü

Pongyo

Creton és mosó d

Felölt

Kék cheviot felölt

Aj

Divatos angol a

Blou

Delain- szövet-

Selyem, Etann

kül

Eredet

Szolid olcsó ár

Külön

**Modern vízvezeték berendezési
és csatornázási vállalat**
iroda **Piacz-utca 52.** (a megyeháza mellett.)

Tul. Sztudinka Olivér.

A Debreczeni Háztulajdonosok Egyesületének szerződött vállalkozója.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát legjutányosabb árban. — Költségvetéssel díjtalanul szolgál. — Személyes tárgyalásokra, meghívásra készséggel áll rendelkezésre.

Ezen vállalat össze nem tévesztendő hasonnevű céggel.

ארמון. כשר של פסח.

Szilvórium, seprő, törköly

ugyszintén kitűnő

asztali és tokaji borok

legolcsóbban a

Reichman Lajos-féle bodegában

kapható, **Piacz-u. 11. sz., a Bika szálloda** mellett.

Telefon 632. sz.

Telefon 632. sz.

Halmágyi

divatháza

Debreczen, **Piacz-u., a főpostával szemben.**

Costüm-osztály

Női és leány kostümök remek kivitel K 30-tól.

Pongyola-osztály

Creton és mosó delain divatos formák K 10-től.

Felöltő-osztály

Kék cheviot felöltők és Raglanok K 18-tól.

Alj-osztály

Divatos angol alj szürke és drapp K 10-től.

Blous-osztály

Delain- szövet- és Batiszt-blouzok K 8-tól.

Selyem, Etannu, Tafft és Posztó felöltő

különlegességek és

Eredeti Modellek.

Szolid olcsó árak. Előzékeny kiszolgálás.

Külön mérték-osztály.

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a hírneves tanárok által kipróbált

„NEOSAN“-tablettákat

használja, mely úgy ferti, mint női gyengeségnél páratlan. Törvényesen védve és szabadalmazva. Egy doboz, mely 20 szemet tartalmaz 4 K 50 fill. Postán szétküldi titoktartás mellett utánvétellel: a főraktár Magyarország és Ausztria részére:

Szent Hermina gyógyszertár

Budapest, VII., Thököly-ut 28. Depot 115.

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

építész, deszka és cserépkereskedő, Wesselényi-tér 6. szám alatt (Bera gözmalom mellett.) — Kőarit e.szigetelő lemez kizárólagos egyed. árusítása. —

Kartelen kívül,

tehát olcsó árak. Mindenkinek saját érdeke

— hogy szükségletét nálam szerezzé be.

Tiszta agyagból készült: szép piros

cserép, fali téglá

és legjobb nyersfalazati és

kémény-tégla

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szerezzhető be.

Hirdetés.

A Közgazdasági Bank r.-t.

egyesülés folytán összes üzleteit a Debreczeni Első Takarékpénztárnak adta át.

Felkérjük tisztelt ügyfeleinket, hogy f. hó 18-ától kezdve üzleteiket a Debreczeni Első Takarékpénztárnál (a Piacz-utca új helyiségben) lebonyolítani sziveskedjenek.

Debreczen, 1912 március 16-án.

Tisztelettel

Az igazgatóság.

Próbálja meg

és készíttesse félírnakait a legszolidabb árakon kizárólag

Sugár Samu férfi szabónál

Hatvan-utca 18. szám alatt, hol is kitanó izlés szerint megválogatott és állandóan raktáron tartott heni és angol gyártmányú szövetekből lesznek előállítva.

Igaza van

asszonyom, hogy az

Orosházi

védjegyű

kenyér

a legjobb ízű kenyér és e

nélkül

mióta megízleltem

ebédelni

tényleg

nem tudok.

Készül az

Első Debreceni Kenyérgyár

Részvénytársaságnál

Széchenyi-u. 49. — Telefon 793.

Kapható a Simonffy-utca 2. szám alatti főüzletben, valamint minden jobb fűszerkereskedésben.

Eladó élő-akáczfák.

250—309/1912. G.

A református egyház tulajdonát képező Egyháztér 10. sorszámú telek ondódi földjének mátai ut szélén, 50 db 16 éves élő-akáczfának a Molnár István tanyája mellett;

továbbá szintén a mátai ut mentén 160 holdas tanyaföldjének délfelől és nyugot felőli árok partján, 16 éves szép növésű, lugas- és szerszámfának való, mintegy 1240 db élő akácfnak nyilvános árveréseni eladása elrendeltetvén: ez utóbbi a tiszafüredi vasút első őrháza előtt van; az árverés **lolyó március hó 20-án délelőtt 9 órakor** a helyszínén fog megtartatni.

Debreczen, 1912 március 12-én.

Otrokocsi Végh János

gazdasági gondnok.

Függőnyt

:: a legszobben ::

:: a leggyorsabban ::

és a legszolidabb árban

tisztít

Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegytisztító ruhamosó r.-t.

Debreczen. — Telefon 323.

Gyár és főüzlet Széchenyi 42.

Fióküzlet: Csapó-utca 30.

Hatvan-utca 15.

Nagy Lajos hirdetés irodájából Csapó-u. 13.

Itt volna ismét
egy kitűnő vétel
Óriási nagy telek!
648 négyszögöl
100 méter
hosszu utczal
fronttal.
Két család is
megveheti.
Kétféle mérve
ké darabban is eladó!

A Hatvan-utcai kis állomással szemben. Villamos vasuti közlekedés. Végtelen közel van a főreáliskolához. A Steinberger féle faraktár baloldalával éppen szemben. Az új szabályozási terv szerint a faraktár helyére piac jön, a vasut pedig 3 éven belül ki lesz telepítve onnan és akkor végtelen nagy értéke lesz e helynek.

Széchenyikert Sesztina-utca 8. szám alatt van e ház, közvetlen mellette a Tuster kereskedelmi iskolai tanár ur háza.

A rajta levő épület a következő lakást foglalja magában:

Három szép nagy szoba, üvegezett veranda, konyha, spájz, nagy pincze, istálló, három darab tehénre, nyitott szin 8 darab téhen részére, faskamara, sertésól, fászin, nyári fürdőház stb. Van továbbá kitűnő karban levő termő szőlő, gyümölcsös és kitűnő vizű szivattyus kut, szivó-nyomó sziva tyuval felszerelve. Tulajdonosa e háznak Biró Károly vasuti pályafelügyelő ur és neje.

Egy hat szobás utcai uri lakás és két szobás udvari lakás

1912 május 1-re kiadó.

Értekezhetni **Kandla-u. 8. szám**
alatt.

NAGY OGCASIO!!

különleges csillárookban,

különféle finom régi és új
URI SZOBA berendezés,
perzsaszőnyegek, eredeti
olajfestmények, bronzárak
(égőiestekkel), r e z b u t o r,
ugyszintén többféle disz-
tárgyak, továbbá kávésnak,
cukrásznak jó karban levő
khinai ezüst kávés és thea
kanál, gyufatartó és stb.
:: felszerelések — mint ::

alkalmi áruk

a legelőnyösebben beszerezhetők:
Budapest, Andrassy-ut 35. I. emelet.
Viszontelérusítóknak árkedvezmény.
Telefon 31-04.

A legkiválóbb fajta, nemesített gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác Szeged,
ujszegedi falkolájában.
Telefon szám 175.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó

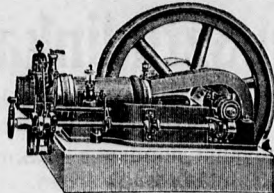
a Postakertben, Posta-utca 5. szám
alatt, közvetlen szemben a fémipar-
iskolával 2109 négyszögöl terület
egészben vagy részben.

Értekezhetni ugyanott a tulajdo-
nosnál.

Nyersolaj, szivógáz, Diesel benzín

Motorok és lokomobilok

Gyors
szállítás.
Kedvező
fizetési
feltételek.
Mosszo-
menő
jótállás.

Drezdai Mótorgyár Részv. Társ.
Németország legrégebbi, legnagyobb mótorgyára.
Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V., Kohéry-utca 4. sz.
(Alkotmány-utca sarok.)

Holland-Amerika Vonal, Rotterdam

Németalföld-Amerikai Gőzhajózási Részvénytársaság Ma-
gyarországon bejegyzett cég.

Hetenkénti hajójaratok

Rotterdam-Newyork- Kanada között.

Iroda: Budapest, VII., Nefelejts-utca 47.

4957—1912.

Versenybírálati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa a világitási vállalat telep IV-ik gépcsoport léte-
sítése folytán szükséges építkezéseknél teljesítendő munkák elkészítésére nyilvános ár-
lejtést hirdet.

A munkálatok a következők:

I. Föld-, kőműves- elhelyező munkák.

II. Burkoló munka.

III. Vasszerkezeti munka.

IV. Ácsmunka.

V. Tetőfedő munka.

VI. Bádgos munka.

VII. Asztalos-, lakatos-, mázó- és üveges munka.

VIII. Szobafestő munka.

Az árlejtésen csupán képesített és megfelelő ipari jogosultsággal bíró hazai ipa-
rosok vehetnek részt.

Ajánlatok tehetőek: az összes munkákra; munkacsoportokra és egyes munkákra.

A tervek, költségvetés, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos
órák alatt (d. e. 8—1-ig) megtekinthetők és a munkákra és szállításokra vonatkozó költ-
ségvetés és ajánlati úrlap munkanemenként ugyanott 1. koronáért beszerezhetők.

Ajánlattevő vállalkozó ajánlatával elismeri, hogy a vállalati általános és részletes
feltételeket, helyi viszonyokat ismeri, azokat magára kötelezőknek elfogadja.

Ajánlattevők tartoznak a kiszolgáltató munkakivonatokban az egységárakat szá-
mokkal, az eredményezett végösszeget pedig a munkakivonatok végén számokkal és be-
tűkkel feltüntetni. — Az ajánlati úrlapon feltüntetendő, hogy az illető vállalkozó milyen
munkanemre pályázik, valamint ezeknek végösszege számokban és betűkben.

Csak azok az ajánlatok fognak figyelembe vétetni, amelyek az eredeti munka-
kivonatok és ajánlati úrlapon tételtek.

Az ajánlatok azon címzettel, hogy: „Ajánlat a IV-ik gépcsoport létesítésével
kapcsolatos építési munkákra“ legkésőbb **1912. évi április hó 13-ik napjának dél-
előtti 10 óráig** a polgármesteri hivatalnál nyújtandók be. Később beadott, távirati vagy
utóajánlatok nem fogadtnak el.

A beérkezett ajánlatok ugyanazon nap délelőtti 1/211 órákor a városháza nagy-
tanácstermében fognak nyilvánosan felbontatni.

Ajánlattevők az ajánlati végösszeg 5%-nak megfelelő bantpénzt tartoznak kész-
pénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a város házipénztáránál az ajánlat beadása
előtt letenni és az erről szóló elismervényt ajánlatukhoz csatolni.

A város fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon
választhasson avagy munkát más uton biztosíthassa, esetleg új árlejtést hirdethessen.
Az ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályrendelet 25. §-ban körülírt
végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1912. évi március hó 14-én tartott
ülésétől.

A városi Tanács.

A Debrecz
pénztár

ÖSSZES

a Piac- és Ko
épült új paloa

a Piac-ut

a Piac-ut

BŐR

főfőlegessé

A Börliol gar
tartalommal bí
zerválja.

Egye
GEIKO

GEIGER
Kapható: Ma
reske

Hir

A reform

van-u. és Eg
telkeken épülő

raktárral és p
tandó boltok,

szinten, mint
harmadik er

mellék helyisé
lakosztályok l

letére a bérh
eddig is megny

dés folytán m
gáltat.

A tervraj
talában **Hódy**

építési irodá
Márton Imre

téve, ahol az
hivatalos órák

a boltok mér
a lakosztályo
gekről, tovább

összegekről.
10%-ának
nevezett ura

azokat hatá
építő bizotts

A lakos
ber 1-től ad
pedig 1912.

utóbbiak ug
az állványok
nek, ezek el
vember 1-ig
gedmény ad
A bérh
évi január h

A Debreczeni Első Takarékpénztár

összes ügykezelését

a Piac- és Kossuth-utca sarkán épült új palotájába helyezte át.

Bejárat

a Piac-utcai részen.

Törvényesen védve.

BÖRLINOL

főlösléggé teszi a cipőkrémet.

A Börlinol garantált 50% olaj- és zsirtartalommal bír. A bőri egyaránt konzerválja, tisztítja, fényesíti.

Egyedüli gyártója:

GEIKO vegyészeti gyár

GEIGER és TÁRSA VÁCZ

Kapható: **Markbreit Lajos** borkereskedő, Csapó u. 79.

Törvényesen védve.

Hirdetmény.

A református egyháznak a Hatvan-u. és Egyháztér szegletén levő telkeken épülő bérházban a földszinten raktárral és pinchehelyiségekkel ellátandó boltok, továbbá ugy a földszinten, mint az első, második- és harmadik emeleten fürdőszobával, mellék helyiségekkel ellátott modern lakosztályok lesznek, melyeknek bérletére a bérház építő bizottság az eddig is megnyilatkozott nagy érdeklődés folytán már most alkalmat szolgáltat.

A tervrajzok az egyház hivatalában **Hódy Béla** levéltárnoknál, az építési irodában **Tóth Istvánnál** és **Márton Imre** ügyvédnél vannak letéve, ahol az érdeklődő közönség a hivatalos órák alatt tájékoztatást nyer a boltok méreteiről és tartozékairól, a lakosztályokról és mellék helyiségekről, továbbá az előirányzott bérösszegekről. Az ajánlatok a bérösszeg 10%-ának bányapénzzel letételével nevezett urakhoz adhatók be, kik azokat határozás végett a bérház építő bizottságához terjesztik.

A lakosztályok 1912. évi november 1-től adatnak bérbe; a boltok pedig 1912. évi augusztus 1-től, ez utóbbiak ugy, hogyha augusztus 1-ig az állványok elbonthatók nem lennének, ezek elbontásáig legkésőbb november 1-ig a bérösszegeből 20% engedmény adatik.

A bérház építő bizottság 1912. évi január hó 10-én tartott üléséből.

Dicsőfi József lelkészelnők.

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Széchenyi- utca 6.
GÖZTISZTÍTÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletben. Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegyí-tisztító.	Verbőczy- utca 14.

Legmagasabb kitüntetés:

Brüsszel 1910;

Turin 1911;

Dresden 1911;

Nagy díj.

GEORG DRALLE

Bodenbach a. E.

Növénycseppek alkohol nélkül.

— Egy atom elég. —

Ezen

** csodás természetes növénycseppek **

nevezetesen

Májusi harang (K 4.—), Ibolya (K 5.—) Rózsa (K 3.—), Orgona (K 4.—) még ma is utólréhetetlenek és helyöket állják mint az elegáns világ kedvencz illatszere.

Csatornázási, Vizvezetési és Központi Fűtési osztályunkat

ajánljuk a nagyérdemű közönség b. figyelmébe.

Osztályunk vezetésével egy kiváló szakférfiut biztunk meg s ugy a legegyszerűbb, mint a legkényesebb igényeknek is megfelelő munkálatok végzését felelősség mellett vállaljuk.

Mérnöki terveket és költségvetéseket díjtalanul készítünk.

Nagy raktárunkban kapható minden e szakmába vágó anyag és felszerelés.

Betongyárunk készít: **mindenféle drótbetétes ciszeller és csömszölt csöveket, idomdarabokat, aknákat, kúrgyöréket, műköveket, lépcsőket stb. stb. Vállal minden e szakmába vágó munkálatokat**

Magyar Szabadalmazott Patkógyár R. T.

Iroda és üzlet: Hatvan-utca 53.

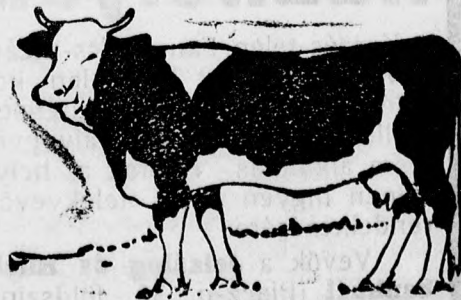
Telefon 811.

Gyártelep: Homokkert, Hid-utca 4.

Telefon 10-60.

Üszöket adunk

tenyésztés céljából kigazdálnak, gazdaságoknak és uradalmaknak. A tarka fajúszők és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő készpénzzel, vagy 2 év után is fizetheti.

Neuschlosz Testvérek

Eötvös-utca 2. sz. Szatmár. (A régi Koronával szemben.)
Irodai telefon szám 16. — Gazdasági telefon szám 155.

Kibérlés miatt olcsó árak.

Üzlethelyiségünket, melyet 11 év óta bírnak — kibérelték, miért is a raktárunkon levő legújabb divatu bel- és külföldi gyártmányu

posztókat,

valamint gyapjuszöveteket igen olcsón bocsátjuk kicsinyben is a n. é. közönség rendelkezésére.

Női costum szövetek nagy választékban és különösen tavaszi cziszkekben kedvező alkalom nyílik most előnyös bevásárlásra.

Tisztelettel

Domán és Kurz

Debreczen, Kossuth-u. 3.

Telefon sz. 49.

Telefon sz. 49.

SZÁNTÓ LASZLÓ DEBRECZEN

a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat Hajdu- és Szabolcsmegyei képviselője.

Ajánlja: a Salgótarján, Petrozsény, Pálfaiva és Farkasvölgyi bányák darabos, kocka, durva, agra és aprószén termékeit cseplési, szobátüzelési és ipari célokra

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy villamos favágó, porszívó és parkettfényező gépeinket a mai napon üzembe helyeztük és rendeléseket **D. Ák Ferenc utca 19. számú** irodánkban, telefon 967. veszünk fel további intézkedésig.

Nagyszámu előjegyzésekre való tekintettel, kérjük a rendelő közönséget, hogy b. megrendeléseit előjegyzésbe vétetni sziveskedjék.

Áraink 1 öl fának fűrészelése, aprítása és berakása a következő: 3 darabra vágva **5 korona**, 4 darabra vágva **6 korona** és 5 darabra vágva **7 korona**. Öt ölön felül a fenti árakból 10% engedményt, csupán fűrészelésnél pedig 20% engedményt nyújtunk.

Egy métermázsza dorong és hasábos fa fűrészelése, aprítása és berakása **32 fillér**, vargafa **36 fillér**.

Minden felvilágosítással készséggel szolgál a

Villamos Favágó, Porszívó és Parkettfényező Részvénytársaság igazgatósága.

Házhelyek

a Kaszás-telep Fancsovics-utcán, a vámospércsi-ut közvetlen közelében igen előnyös feltételek mellett eladók. A föld vályogvetésre alkalmas. Homok a helyszínen ingyen áll a telekvevők rendelkezésére.

Vevők a Jelzálog és Hitelbanknál (Piacz-u. 30., földszint) jelentkezhetnek, hol a telkekre és esetleg az építkezésre megfelelő kölcsönt is kaphatnak.

Kavics-homokbánya az év minden szakában üzemben. Gőzüzemű berendezés. Mindenféle vasbeton és betonmunka hoz kiválóan alkalmas Szamos-folyam kavics. Vasúti állomás Szatmár-Udvari. Rendelvények bármikor és bármily mennyiségben a legrövidebb idő alatt elintéztetnek.

Megrendelés: **Bikfalvy Albert** tulajdonoshoz címzendők: Bereud, posta és táviró állomás Szatmár-Udvari. Vagy: **Beer Samuel**, Szatmár-Németi Bányai-ut 17. szám. Telefon-szám 264.

Kiadó modern lakások és üzlethelyiségek.

Piacz-utca 34. szám alatt, a város legforgalmasabb és legjobb helyén, a főposta mellett épülő új három emeletes modern bérházban kiadó **lolyó évi augusztus 1-re**

egy utcai földszinti üzlethelyiség.

Folyó évi november 1-re egy nagy több szobából első emeleti utcai üzlethelyiség, rendkívül alkalmas pénzügyesek és más irodai célokra; továbbá első, második és harmadik emeleten utcai és udvari 4, 5, 6 szobás lakások a legnagyobb komforttal felszerelve.

Az összes lakások a lehető legmodernebb kényelemmel, fürdőszobával, központi fűtéssel, külön melegvizvezetékekkel, személy- és teherfelvonóval, porszívóval és villanyvilágítással vannak ellátva. — A konyhákban külön gáz recheaud főző készülék van.

A tervek megtekinthetők és az árak megtudhatók **Hegedűs és Sándor** könyvkereskedésében, Kossuth-utca 11.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZÖR
kevesebb
a gond,
II-SZÖR
kevesebb
a munka,
III-SZÖR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban! Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! **Bármily harminál permetezhet vele! Semmi üledéke nincs!** Szemtelen elimező nyilatkozat! Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett **Rézkénport és bordói port** is. **Kérjen ingyen és bérmentes leírást a FORHIN-gyártól, Budapest, VI., Váci-út 93.**

Használjon

szaggatás, fejfájás, oldalnyílalás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. Borovszky-féle

most már kellemes szagu

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbaüveg 50 fillér.

Mosakodásra, szépitő és a legjobb fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

Borolin-cukorkát.

Ára 20 és 40 fillér.

Debreczenben kapható: **Batáry Imre, Harsányi Lajos, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő és Steiner Manó** gyógyszerárában, **Központi drogeriában, Balogh M. J., Deutsch Lajos, Mayer Jenő és Béla** kereskedőknél és **Nagy András** keztü- és sérvkötő-gyárában.